

II

(Sporočila)

SPOROČILA INSTITUCIJ, ORGANOV, URADOV IN AGENCIJ EVROPSKE
UNIJE

EVROPSKA KOMISIJA

SPOROČILO KOMISIJE

Okvir za državno pomoč za raziskave in razvoj ter inovacije

(2014/C 198/01)

VSEBINA

	Stran
Uvod	2
1. Področje uporabe in opredelitve	3
1.1 Področje uporabe	3
1.2 Ukrepi pomoči, ki jih zajema okvir	4
1.3 Opredelitev pojmov	5
2. Državna pomoč v smislu člena 107(1) pogodbe	8
2.1 Organizacije za razširjanje raziskav in znanja ter raziskovalne infrastrukture kot prejemniki državne pomoči	8
2.1.1 Javno financiranje negospodarskih dejavnosti	8
2.1.2 Javno financiranje gospodarskih dejavnosti	9
2.2 Posredna državna pomoč za podjetja prek javno financiranih organizacij za razširjanje raziskav in znanja ter raziskovalnih infrastruktur	10
2.2.1 Raziskave v imenu podjetij (pogodbene raziskave ali raziskovalne storitve)	10
2.2.2 Sodelovanje s podjetji	10
2.3 Nabava raziskovalnih in razvojnih storitev	11
3. Skupna ocenjevalna načela	12
4. Ocena združljivosti pomoči za R&R&I	13
4.1 Prispevek k natančno opredeljenemu cilju skupnega interesa	13
4.1.1 Splošni pogoji	13
4.1.2 Dodatni pogoji za individualno pomoč	14
4.2 Potreba po državni intervenciji	14
4.2.1 Splošni pogoji	14
4.2.2 Dodatni pogoji za individualno pomoč	15
4.3 Ustreznost ukrepa pomoči	16
4.3.1 Ustreznost drugih instrumentov politike	16
4.3.2 Ustreznost različnih instrumentov pomoči	16
4.4 Spodbujevalni učinek	17
4.4.1 Splošni pogoji	17
4.4.2 Dodatni pogoji za individualno pomoč	17
4.5 Sorazmernost pomoči	18

4.5.1	Splošni pogoji	18
4.5.1.1	Najvišje intenzivnosti pomoči	19
4.5.1.2	Vračljivi predujmi	19
4.5.1.3	Davčni ukrepi	20
4.5.1.4	Kumulacija pomoči	20
4.5.2	Dodatni pogoji za individualno pomoč	20
4.6	Izogibanje neupravičenim negativnim učinkom na konkurenco in trgovino	21
4.6.1	Splošne ugotovitve	21
4.6.1.1	Učinki na proizvodne trge	22
4.6.1.2	Učinki na trgovino in izbira lokacije	22
4.6.1.3	Očitni negativni učinki	22
4.6.2	Sheme pomoči	23
4.6.3	Dodatni pogoji za individualno pomoč	23
4.6.3.1	Izkrivljanja na proizvodnih trgih	23
4.6.3.2	Vpliv na izbiro lokacije	25
4.7	Preglednost	25
5.	Ocena	25
6.	Poročanje in spremljanje	26
7.	Uporaba	26
8.	Pregled	26

UVOD

1. Da bi preprečili, da bi državne subvencije izkrivljale konkurenco na notranjem trgu in vplivale na trgovino med državami članicami na način, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi, člen 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Pogodba) določa načelo, da je državna pomoč prepovedana. Vendar je v določenih primerih lahko takšna pomoč združljiva z notranjim trgov na podlagi člena 107(2) in (3) Pogodbe.

2. Spodbujanje raziskav in razvoja ter inovacij (v nadaljnjem besedilu: R&R&I) je pomemben cilj Unije iz člena 179 Pogodbe, ki navaja, da je „[c]ilj Unije [...] okrepiti njene znanstvene in tehnološke temelje z oblikovanjem Evropskega raziskovalnega območja, v katerem raziskovalci, znanost in tehnologija prosto krožijo, spodbujati njeno večjo konkurenčnost, vključno v industriji, in pospeševati vse raziskovalne dejavnosti, ki so potrebne [...]“. Členi 180 do 190 Pogodbe določajo dejavnosti, ki se izvajajo v zvezi s tem, in področje uporabe ter izvajanje večletnega okvirnega programa.

3. Strategija Evropa 2020⁽¹⁾ raziskave in razvoj (v nadaljnjem besedilu: R&R) opredeljuje kot ključno gonilo za doseganje ciljev pametne, trajnostne in vključujoče rasti. Zato je Komisija določila krovni cilj, po katerem bi bilo treba v R&R do leta 2020 vložiti 3 % bruto domačega proizvoda Unije (v nadaljnjem besedilu: BDP). Da bi se pospešil napredek na področju R&R&I, je v strategiji Evropa 2020 zlasti poudarjena vodilna pobuda „Unija inovacij“⁽²⁾, katere namen je izboljšanje okvirnih pogojev in dostopa do financiranja raziskav in inovacij, da bi lahko inovativne zamisli pretvorili v proizvode in storitve, ki ustvarjajo rast in delovna mesta⁽³⁾. V sporočilu Evropa 2020 je bilo navedeno, da lahko politika na področju državnih pomoči „dejavno in pozitivno prispeva [...], saj spodbuja in podpira pobude za inovativnejše, učinkovitejše in bolj zelene tehnologije, hkrati pa olajšuje dostop do javne podpore za naložbe, tveganega kapitala ter financiranja raziskav in razvoja.“

⁽¹⁾ Sporočilo Komisije, „Evropa 2020 – Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast“, COM(2010) 2020 final z dne 3. marca 2010.

⁽²⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, „Vodilna pobuda iz strategije Evropa 2020 – Unija inovacij“, COM(2010) 546 final z dne 6. oktobra 2010.

⁽³⁾ Skupni odhodki za R&R v Uniji (od tega jih je približno 1/3 javnih in 2/3 zasebnih) so leta 2012 znašali 2,06 % BDP, kar pomeni povečanje za 0,24 odstotne točke od leta 2005 (statistični podatki Eurostata v zvezi z glavnima kazalnikoma: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators). Čeprav so se zasebni odhodki za R&R, izraženi kot delež BDP, od leta 2008 rahlo povečali, obstajajo velike razlike med državami članicami, gospodarskimi sektorji ter posameznimi ekonomskimi udeleženci (Evropska komisija, „Research and Innovation performance in EU Member States and Associated Countries 2013“ (Raziskave in inovacije v državah članicah EU in pridruženih državah v letu 2013)).

4. Ker je splošno sprejeto, da konkurenčni trgi dosegajo učinkovite rezultate v smislu cen, proizvodnje in uporabe virov, se lahko, če obstajajo tržne nepopolnosti⁽¹⁾, z državno intervencijo delovanje trgov izboljša ter s tem prispeva k pametni, trajnostni in vključujoči rasti. Pri R&R&I bi lahko do tržnih nepopolnosti prišlo na primer, ker udeleženci na trgu običajno ne upoštevajo (pozitivnih) zunanjih učinkov na druge udeležence v gospodarstvu in je zato njihova raven dejavnosti R&R&I s stališča družbe premajhna. Lahko se zgodi tudi, da projekti R&R&I nimajo zadostnega dostopa do virov financiranja (zaradi asimetričnih informacij), ali pa imajo težave z usklajevanjem med podjetji. Torej je lahko državna pomoč za R&R&I združljiva z notranjim trgovom, če je mogoče pričakovati, da bo zmanjšala tržne nepopolnosti s spodbujanjem izvajanja pomembnega projekta v skupnem evropskem interesu ali s pospeševanjem razvoja nekaterih gospodarskih dejavnosti, in če nastalo izkrivljanje konkurence in trgovine ni v nasprotju s skupnim interesom.

5. Pomoč za R&R&I bo zlasti upravičena na podlagi člena 107(3)(b) in (c) Pogodbe, v skladu s katerim lahko Komisija kot združljivo s skupnim trgovom šteje državno pomoč za pospeševanje izvedbe pomembnega projekta skupnega evropskega interesa ali za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti v Uniji, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi.

6. Komisija je v sporočilu o Posodobitvi področja državnih pomoči⁽²⁾ napovedala tri cilje, ki jih skuša uveljaviti prek posodobitve nadzora državnih pomoči:

(a) spodbujati trajnostno, pametno in vključujočo rast na konkurenčnem notranjem trgu;

(b) osredotočiti predhodno preverjanje na primere pomoči z največjim vplivom na notranji trg, hkrati pa krepi sodelovanje držav članic pri izvajanju pravil o državni pomoči;

(c) racionalizirati pravila in zagotoviti hitrejšo sprejemanje odločitev.

7. Komisija je v sporočilu zlasti pozvala k skupnemu pristopu pri pregledu različnih smernic in okvirov, ki bo temeljil na krepitvi notranjega trga, spodbujanju večje učinkovitosti javne porabe s pomočjo boljšega prispevka državne pomoči k ciljem skupnega interesa, okrepljenem preverjanju spodbujevalnega učinka, omejitve pomoči na najmanjšo potrebno in možnih negativnih učinkih pomoči na konkurenco in trgovino. Pogoji o združljivosti iz tega okvira temeljijo na takšnem skupnem pristopu.

1. PODROČJE UPORABE IN OPREDELITVE

1.1 Področje uporabe

8. Načela iz tega okvira se uporabljajo za državno pomoč za R&R&I v vseh sektorjih, ki jih ureja Pogodba. Zato se uporabljajo za tiste sektorje, za katere veljajo posebna pravila Unije o državnih pomočeh, razen če ta pravila določajo drugače.

9. Finančna sredstva Unije, ki jih centralno upravljajo institucije, agencije, skupna podjetja ali drugi organi Unije, ki niso pod neposrednim ali posrednim nadzorom držav članic⁽³⁾, ne pomenijo državne pomoči. Kadar se takšna finančna sredstva Unije kombinirajo z državno pomočjo, bodo pri ugotavljanju, ali se upoštevajo pragovi za priglasitev in največje intenzivnosti pomoči, ali pri oceni združljivosti iz tega okvira obravnavana samo slednja.

10. Pomoč za R&R&I za podjetja v težavah, kot je za namene tega okvira opredeljena s Smernicami Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah⁽⁴⁾, kakor so bile spremenjene ali nadomeščene, je izključena iz področja uporabe tega okvira.

⁽¹⁾ Izraz „tržne nepopolnosti“ se nanaša na razmere, v katerih trgi, če so prepuščeni sami sebi, verjetno ne bodo dajali učinkovitih rezultatov.

⁽²⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, „Posodobitev področja državnih pomoči EU“, COM(2012) 209 final z dne 8. maja 2012.

⁽³⁾ Na primer financiranje, ki se zagotavlja v okviru okvirnega programa Obzorje 2020 ali Programa za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja (COSME).

⁽⁴⁾ Smernice Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (UL C 244, 1.10.2004, str. 2).

11. Komisija bo pri oceni pomoči za R&R&I, dodeljeni upravičencu, ki je naslovnik neporavnane naloge za izterjavo zaradi predhodnega sklepa Komisije o razglasitvi pomoči za nezakonito in nezdružljivo z notranjim trgov, upoštevala znesek pomoči, ki ga je še treba izterjati⁽¹⁾.

1.2 Ukrepi pomoči, ki jih zajema okvir

12. Komisija je opredelila vrsto ukrepov R&R&I, v zvezi s katerimi je lahko državna pomoč v skladu s posebnimi pogoji združljiva z notranjim trgov:

- (a) **pomoč za projekte R&R**, pri katerih del raziskovalnega projekta, ki prejema pomoč, spada v kategorije temeljnih in uporabnih raziskav, slednje pa je mogoče razdeliti na industrijske raziskave in eksperimentalni razvoj⁽²⁾. Takšna pomoč je večinoma usmerjena v tržne nepopolnosti, povezane s pozitivnimi zunanjimi učinki (učinki prelivanja znanja), lahko pa tudi odpravlja tržne nepopolnosti, ki jih povzročajo nepopolne in asimetrične informacije ali (predvsem pri sodelovalnih projektih) nepopolnosti pri usklajevanju;
- (b) **pomoč za študije izvedljivosti** v zvezi s projekti R&R, ki je usmerjena v premagovanje tržnih nepopolnosti, povezanih predvsem z nepopolnimi in asimetričnimi informacijami;
- (c) **pomoč za gradnjo in posodobitev raziskovalne infrastrukture**, ki v glavnem obravnava tržne nepopolnosti, ki izhajajo iz težav pri usklajevanju. Visokokakovostne raziskovalne infrastrukture so vse bolj potrebne za pionirske raziskave, saj privabljajo nadarjene posameznike s celega sveta ter so bistvenega pomena na primer za informacijske in komunikacijske tehnologije in ključne omogočitvene tehnologije⁽³⁾;
- (d) **pomoč za inovacijske dejavnosti**, ki je večinoma usmerjena v tržne nepopolnosti, povezane s pozitivnimi zunanjimi učinki (učinki prelivanja znanja), težave pri usklajevanju in v manjši meri asimetrične informacije. Kar zadeva mala in srednja podjetja (v nadaljnjem besedilu: MSP) se lahko takšna pomoč za inovacije dodeli za pridobivanje, potrjevanje in obrambo patentov ter druga neopredmetena sredstva, za napotitev visokokvalificiranega osebja ter za pridobivanje svetovalnih in podpornih storitev za inovacije. Da bi se velika podjetja spodbudilo k sodelovanju z MSP pri inovacijskih dejavnostih na področju procesov in organizacije, se lahko poleg tega dodeli podpora za stroške, ki jih imajo MSP in velika podjetja v zvezi s temi dejavnostmi;
- (e) **pomoč za inovacijske grozde**, ki je usmerjena v obravnavo nedelovanja trga, povezanega s težavami pri usklajevanju, ki ovirajo razvoj grozdov ali omejujejo medsebojno delovanje in pretok znanja znotraj grozdov in med njimi. Državna pomoč bi lahko prispevala k odpravi te težave, prvič s podpiranjem naložb v odprte in skupne infrastrukture za inovacijske grozde in drugič s podpiranjem delovanja grozdov, ki ne bi trajalo dlje od deset let, za izboljšanje sodelovanja, mrežnega povezovanja in učenja.

13. Države članice morajo priglasiti pomoč za R&R&I v skladu s členom 108(3) Pogodbe, z izjemo ukrepov, ki izpolnjujejo pogoje iz uredbe o skupinskih izjemah, ki jo je sprejela Komisija v skladu s členom 1 Uredbe Sveta (ES) št. 994/98⁽⁴⁾.

14. Ta okvir določa merila združljivosti za sheme pomoči R&R&I in individualno pomoč, za katere velja obveznost priglasitve in jih je treba oceniti na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Glej sodbo Sodišča prve stopnje z dne 13. septembra 1995 v združenih zadevah T-244/93 in T-486/93, TWD Textilwerke Deggendorf GmbH proti Komisiji, Recueil, str. II-2265.

⁽²⁾ Komisija meni, da je koristno vzdrževati različne kategorije dejavnosti R&R ne glede na to, da bodo te dejavnosti morda sledile interaktivnemu modelu namesto linearnemu.

⁽³⁾ Ključne omogočitvene tehnologije so opredeljene in določene v Sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, „Evropska strategija za ključne omogočitvene tehnologije – pot do rasti in delovnih mest“, COM(2012) 341 final z dne 26. junija 2012.

⁽⁴⁾ Uredba Sveta (ES) št. 994/98 z dne 7. maja 1998 o uporabi členov 92 in 93 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za določene vrste horizontalne državne pomoči (UL L 142, 14.5.1998, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EU) št. 733/2013 z dne 22. julija 2013 (UL L 204, 31.7.2013, str. 15).

⁽⁵⁾ Merila za analizo združljivosti državne pomoči za spodbujanje izvajanja pomembnih projektov skupnega evropskega interesa z notranjim trgov, vključno s pomočjo za R&R&I, ocenjeno na podlagi člena 107(3)(b) Pogodbe, so določena v ločenem sporočilu Komisije.

1.3 Opredelitev pojmov

15. V tem okviru se uporabljajo naslednje opredelitve:

- (a) „**ad hoc pomoč**“ pomeni pomoč, ki ni dodeljena na podlagi sheme pomoči;
- (b) „**pomoč**“ pomeni vsak ukrep, ki izpolnjuje pogoje iz člena 107(1) Pogodbe;
- (c) „**intenzivnost pomoči**“ pomeni bruto znesek pomoči, izražen kot odstotek upravičenih stroškov pred odbitkom davkov ali drugih dajatev. Kadar se pomoč dodeli v obliki, ki niso nepovratna sredstva, je znesek pomoči enak bruto ekvivalentu nepovratnih sredstev. Pomoč, plačljiva v več obrokih, se diskontira na vrednost, ki jo je imela ob dodelitvi. Obrestna mera, ki se uporablja za ta namen, je diskontna stopnja ⁽¹⁾, veljavna ob dodelitvi. Intenzivnost pomoči se izračuna na upravičenca;
- (d) „**shema pomoči**“ pomeni vsak akt, na podlagi katerega je mogoče brez nadaljnjih izvedbenih ukrepov dodeliti individualno pomoč podjetjem, opredeljenim v aktu na splošen in abstrakten način, in vsak akt, na podlagi katerega je mogoče enemu ali več podjetjem dodeliti pomoč, ki ni povezana z določenim projektom;
- (e) „**uporabne raziskave**“ pomenijo industrijske raziskave, eksperimentalni razvoj ali kakršno koli kombinacijo obeh;
- (f) „**po običajnih tržnih pogojih**“ pomeni, da se pogoji transakcij med pogodbenicami ne razlikujejo od tistih, ki bi bili določeni med neodvisnimi podjetji, in ne vsebujejo nobenega elementa nedovoljenega dogovarjanja. Vse transakcije, ki so posledica odprtega, preglednega in nediskriminatornega postopka, izpolnjujejo tržno načelo (*arm's length principle*);
- (g) „**datum dodelitve pomoči**“ pomeni datum, ko se zakonska pravica do prejema pomoči prenese na upravičenca na podlagi veljavnega nacionalnega pravnega režima;
- (h) „**učinkovito sodelovanje**“ pomeni sodelovanje med najmanj dvema neodvisnima pogodbenicama za izmenjavo znanja ali tehnologije ali za doseganje skupnega cilja na podlagi delitve dela, če pogodbenice skupaj določijo področje uporabe sodelovalnega projekta, prispevajo k njegovemu izvajanju in delijo tveganja, ki pri projektu nastanejo, in njegove rezultate. Ena ali več pogodbenic lahko nosi celotne stroške projekta in tako druge pogodbenice razbremeni finančnih tveganj. Pogodbene raziskave in zagotavljanje raziskovalnih storitev se ne obravnavajo kot oblike sodelovanja;
- (i) „**ekskluzivni razvoj**“ pomeni javno naročilo raziskovalnih in razvojnih storitev, pri čemer ima vse koristi izključno javni organ naročnik ali naročnik in jih lahko uporablja pri opravljanju svojih dejavnosti, če jih v celoti poplača;
- (j) „**eksperimentalni razvoj**“ pomeni pridobivanje, združevanje, oblikovanje in uporabo obstoječega znanstvenega, tehnološkega, poslovnega ali drugega ustreznega znanja in spretnosti, katerih cilj je razvoj novih ali izboljšanih proizvodov, procesov ali storitev. Ti lahko vključujejo npr. tudi druge dejavnosti, usmerjene v konceptualne opredelitve, načrtovanje in dokumentacijo novih proizvodov, procesov ali storitev. Eksperimentalni razvoj lahko vključuje izdelavo prototipov, predstavitve, pilotne projekte, preskušanje in potrjevanje novih ali izboljšanih proizvodov, procesov ali storitev v okoljih, ki so tipični za vsakdanje pogoje obratovanja, kadar je osnovni cilj nadalje tehnično izboljšati proizvode, procese ali storitve, ki niso v veliki meri ustaljeni. To lahko vključuje razvoj prototipa ali pilotnega projekta za tržno uporabo, ki je obvezno končni tržni izdelek in je predrag, da bi ga izdelali samo za namene predstavitve in potrjevanja. Eksperimentalni razvoj ne vključuje rednih ali občasnih sprememb obstoječega proizvoda, proizvodnih linij, proizvodnih procesov, storitev in drugih tekočih dejavnosti, tudi če takšne spremembe pomenijo izboljšanje;

⁽¹⁾ Glej Sporočilo Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj (UL C 14, 19.1.2008, str. 6).

- (k) „**študija izvedljivosti**“ pomeni oceno in analizo potenciala projekta, katerih cilj je podpora procesu odločanja z objektivnim in razumnim ugotavljanjem prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti projekta, poleg tega pa tudi opredelitev virov, ki so potrebni pri njegovem izvajanju in ne nazadnje možnosti, da bo uspešen;
- (l) „**dodelitev v polnem obsegu**“ pomeni, da ima raziskovalna organizacija, raziskovalna infrastruktura ali javni naročnik celotno gospodarsko korist od pravic intelektualne lastnine s tem, da ohrani pravico, da z njimi razpolaga neomejeno, zlasti z lastninsko pravico in pravico dodeljevanja licenc. Tako je lahko tudi v primeru, če se raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura (oziroma javni naročnik) odloči skleniti nadaljnje pogodbe v zvezi s temi pravicami, vključno s pravico dodelitve licenc partnerju v sodelovanju (oziroma podjetjem);
- (m) „**temeljna raziskava**“ pomeni eksperimentalno ali teoretično delo, ki se izvaja predvsem zaradi pridobivanja novega znanja o temeljnih načelih pojavov ali opazovanih dejstev, ne da bi bilo neposredno usmerjeno v tržno uporabo;
- (n) „**bruto ekvivalent nepovratnih sredstev**“ pomeni znesek pomoči, če je bila pomoč dodeljena v obliki nepovratnih sredstev, pred kakršnim koli odbitkom davkov ali drugih dajatev;
- (o) „**visokokvalificirano osebje**“ pomeni osebje z diplomo terciarnega izobraževanja in vsaj petimi leti ustreznih strokovnih izkušenj, kar lahko vključuje tudi doktorsko usposabljanje;
- (p) „**individualna pomoč**“ pomeni pomoč, dodeljeno določenemu podjetju, ter vključuje *ad hoc* pomoč in pomoč, dodeljeno na podlagi sheme pomoči;
- (q) „**industrijske raziskave**“ pomeni načrtovane raziskave ali kritične preiskave, usmerjene v pridobivanje novega znanja in spretnosti za razvoj novih proizvodov, procesov ali storitev ali za znatno izboljšanje obstoječih proizvodov, procesov ali storitev. Vključuje oblikovanje komponent kompleksnih sistemov in lahko vključuje izdelavo prototipov v laboratorijskem okolju ali okolju s simuliranimi vmesniki obstoječih sistemov ter pilotnih linij, kadar je to potrebno za industrijske raziskave, zlasti za vrednotenje generične tehnologije;
- (r) „**svetovalne storitve za inovacije**“ pomeni svetovanje, pomoč in usposabljanje na področju prenosa znanja, pridobitve, zaščite in izkoriščanja neopredmetenih sredstev ter uporabe standardov in predpisov, ki jih zajemajo;
- (s) „**inovacijski grozdi**“ pomenijo strukture ali organizirane skupine neodvisnih pogodbenic (npr. gazeli, malih, srednjih in velikih podjetij, pa tudi organizacij za razširjanje raziskav in znanja, neprofitnih organizacij in drugih povezanih ekonomskih udeležencev), namenjene podpori inovacijske dejavnosti s spodbujanjem sodelovanja, zmogljivosti in izmenjave znanja in izkušenj ter učinkovitim prispevanjem k prenosu znanja, mreženju, razširjanju informacij in sodelovanju med podjetji in drugimi organizacijami v grozdu;
- (t) „**podporne storitve za inovacije**“ pomeni zagotavljanje pisarniških prostorov, bank podatkov, knjižnic, tržnih raziskav, laboratorijev, kakovostnega označevanja, preverjanja in certificiranja, da se razvijejo učinkovitejši proizvodi, procesi ali storitve;
- (u) „**neopredmetena sredstva**“ pomeni sredstva, ki niso fizična ali finančna, kot so patenti, licence, znanje ali druga intelektualna lastnina;
- (v) „**prenos znanja**“ pomeni vsak postopek, katerega cilj je pridobivanje, zbiranje in razširjanje eksplicitnega in tihega znanja, vključno s spretnostmi in kompetencami na področju gospodarskih in negospodarskih dejavnosti, kot so sodelovanje pri raziskavah, svetovanje, licenciranje, ustvarjanje odcepljenih podjetij, objave ter mobilnost raziskovalcev in drugih zaposlenih, ki sodelujejo pri teh dejavnostih. Poleg znanstvenega in tehnološkega znanja vključuje še druge vrste znanj, kot je znanje o uporabi standardov in predpisov, ki jih zajemajo, ter o pogojih okolij vsakdanjega obratovanja in metodah za organizacijske inovacije, pa tudi o upravljanju znanja, ki se nanaša na opredelitev, pridobivanje, zaščito, obrambo in izkoriščanje neopredmetenih sredstev;

- (w) „**velika podjetja**“ pomeni podjetja, ki ne sodijo v opredelitev malih ali srednjih podjetij;
- (x) „**neto dodatni stroški**“ pomeni razliko med predvidenimi neto sedanjimi vrednosti projekta ali dejavnosti, ki prejema pomoč, in uspešno hipotetično naložbo, ki bi jo upravičenec izvedel brez pomoči;
- (y) „**organizacijske inovacije**“ pomenijo izvajanje novih organizacijskih metod v poslovnih praksah podjetja, organizaciji delovnega mesta ali zunanjih odnosih, pri čemer so izključene spremembe, ki temeljijo na organizacijskih metodah, ki jih podjetje že uporablja, spremembe strategije upravljanja, združitve in prevzeme, prenehanje uporabe procesa, preproste kapitalske zamenjave ali razširitve, spremembe, ki izhajajo izključno iz sprememb cen faktorjev, prilagoditve, lokalizacija, redne sezonske in druge ciklične spremembe ter trgovanje z novimi ali znatno izboljšanimi proizvodi;
- (z) „**stroški osebja**“ pomenijo stroške raziskovalcev, tehnikov in drugega podpornega osebja v obsegu, v katerem so zaposleni v okviru zadevnega projekta ali dejavnosti;
- (aa) „**predkomercialno naročilo**“ pomeni nabavo raziskovalnih in razvojnih storitev, pri čemer si javni organ naročnik ali naročnik ne pridrži vseh rezultatov in koristi pogodbe izključno zase za opravljanje svojih dejavnosti, ampak jih deli s ponudniki storitev pod tržnimi pogoji. Pogodba, katere predmet spada v eno ali več kategorij raziskav in razvoja, opredeljenih v tem okviru, mora biti časovno omejena in lahko vključuje razvoj prototipov ali omejenih količin prvih proizvodov ali storitev v obliki preskusne serije. Nakup komercialnih količin proizvodov ali storitev ne sme biti predmet iste pogodbe;
- (bb) „**procesne inovacije**“ pomeni izvajanje novih ali znatno izboljšanih proizvodnih ali dostavnih metod (vključno z znatnimi spremembami tehnike, opreme ali programske opreme), ne pomeni pa manjših sprememb ali izboljšav, povečanja proizvodnih ali storitvenih zmogljivosti z dodajanjem proizvodnih ali logističnih sistemov, zelo podobnih tistim, ki so trenutno v uporabi, prenehanja uporabe procesa, preprostih kapitalskih zamenjav ali razširitev, sprememb, ki izhajajo izključno iz sprememb cen faktorjev, prilagoditev, lokalizacije, rednih sezonskih in drugih cikličnih sprememb ter trgovanja z novimi ali znatno izboljšanimi proizvodi;
- (cc) „**projekt R&R**“ pomeni dejavnost, ki vključuje dejavnosti, ki zajemajo eno ali več kategorij raziskav in razvoja, opredeljenih v tem okviru, in je namenjena opravljanju nedeljive naloge natančno določene gospodarske, znanstvene ali tehnične narave z jasnim, vnaprej določenim ciljem. Projekt R&R lahko sestavlja več delovnih sklopov, dejavnosti ali storitev in vključuje jasne cilje in dejavnosti, ki jih je treba izvesti za uresničitev teh ciljev (vključno z njihovimi pričakovanimi stroški), ter konkretne zahteve, na podlagi katerih se lahko sodi o rezultatih teh dejavnosti in se jih primerja z ustreznimi cilji. Če dva ali več projektov R&R ni mogoče ločiti enega od drugih in zlasti, kadar ni mogoče za vsakega posebej napovedati verjetnosti tehnološkega uspeha, se štejejo za en sam projekt;
- (dd) „**vračljivi predujem**“ pomeni posojilo za projekt, ki se izplača v enem ali več obrokih in katerega pogoji povračila so odvisni od rezultata projekta;
- (ee) „**organizacija za razširjanje raziskav in znanja**“ ali „**raziskovalna organizacija**“ pomeni subjekt (kot so univerze ali raziskovalni inštituti, agencije za prenos tehnologije, posredniki za inovacije, v raziskave usmerjeni fizični ali virtualni skupni subjekti), ne glede na njegov pravni status (organizirana po javnem ali zasebnem pravu) ali način financiranja, katerega glavni cilj je neodvisna izvedba temeljnih raziskav, industrijskih raziskav ali eksperimentalnega razvoja ali obsežna razširitev rezultatov teh dejavnosti prek izobraževanja, objav ali prenosa znanja. Tudi če ta subjekt med drugim opravlja gospodarske dejavnosti, je treba financiranje, stroške in prihodke teh gospodarskih dejavnosti obračunati ločeno. Podjetja, ki imajo lahko odločilen vpliv na takšen subjekt, npr. v vlogi delničarjev ali članov, ne smejo imeti prednostnega dostopa do rezultatov tega subjekta;

- (ff) „**raziskovalna infrastruktura**“ pomeni objekte in naprave, vire in s tem povezane storitve, ki jih znanstvena skupnost uporablja za izvajanje raziskav na zadevnih področjih, ter zajema znanstveno opremo ali vrsto instrumentov, na znanju temelječe vire, kot so zbirke, arhivi ali strukturirane znanstvene informacije, zagotavljanje infrastruktur, temelječih na informacijski in komunikacijski tehnologiji, kot so infrastruktura GRID ter računalniške, programske in komunikacijske infrastrukture, ali kakršna koli druga edinstvena sredstva, bistvena za izvajanje raziskav. Take raziskovalne infrastrukture so lahko „na enem mestu“ ali „razpršene“ (organizirana mreža virov) ⁽¹⁾;
- (gg) „**napotitev**“ pomeni začasno zaposlitev osebja s strani upravičenca, pri čemer osebje ohrani pravico, da se vrne k prejšnjemu delodajalcu;
- (hh) „**mala in srednja podjetja**“ ali „MSP“, „mala podjetja“ in „srednja podjetja“ pomenijo podjetja, ki izpolnjujejo pogoje iz Priporočila Komisije o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij ⁽²⁾;
- (ii) „**začetek del**“ ali „začetek projekta“ pomeni bodisi začetek dejavnosti R&R&I bodisi prvi sporazum med upravičencem in izvajalci za izvedbo projekta, glede na to, če je slednji sklenjen pred omenjenim začetkom dejavnosti. Pripravljalna dela, kot je pridobivanje dovoljenj in opravljanje študij izvedljivosti, se ne štejejo za začetek del;
- (jj) „**opredmetena sredstva**“ pomeni sredstva, ki jih sestavljajo zemljišča, stavbe in obrati, stroji in oprema.

2. DRŽAVNA POMOČ V SMISLU ČLENA 107(1) POGODBE

16. Na splošno kateri koli ukrep, ki izpolnjuje merila iz člena 107(1) Pogodbe, pomeni državno pomoč. Medtem ko posebno Obvestilo Komisije o opredelitvi pojma državne pomoči razjasnjuje, kako Komisija na splošno razume državno pomoč, so dogodki, do katerih običajno pride na področju dejavnosti R&R&I, obravnavani v tem oddelku, brez poseganja v razlago Sodišča Evropske unije.

2.1 Organizacije za razširjanje raziskav in znanja ter raziskovalne infrastrukture kot prejemniki državne pomoči

17. Organizacije za razširjanje raziskav in znanja (v nadaljnjem besedilu: raziskovalne organizacije) ter raziskovalne infrastrukture so prejemniki državne pomoči, če njihovo javno financiranje izpolnjuje vse pogoje iz člena 107(1) Pogodbe. Kot je pojasnjeno v Obvestilu Komisije o opredelitvi pojma državne pomoči ter v skladu s sodno prakso Sodišča, mora biti upravičenec podjetje, ta opredelitev pa ni odvisna od njegovega pravnega statusa, tj., ali je organizirano po javnem ali zasebnem pravu, ali gospodarske narave, tj. pridobitne ali nepridobitne. Za njegovo opredelitev kot podjetje je odločilno, ali izvaja gospodarsko dejavnost, ki vključuje ponujanje proizvodov ali storitev na določenem trgu ⁽³⁾.

2.1.1 Javno financiranje negospodarskih dejavnosti

18. Če isti subjekt izvaja gospodarske in negospodarske dejavnosti, javno financiranje negospodarskih dejavnosti ne sodi v področje uporabe člena 107(1) Pogodbe, če so lahko dve vrsti dejavnosti in njuni stroški, financiranje in prihodki jasno ločeni, da se dejansko prepreči navzkrižno subvencioniranje gospodarske dejavnosti. Ustrezna razporeditev stroškov, financiranja in prihodkov se lahko dokaže na podlagi letnih finančnih izkazov zadevnega subjekta.

19. Komisija meni, da so naslednje dejavnosti na splošno negospodarske:

⁽¹⁾ Glej člen 2(a) Uredbe Sveta (ES) št. 723/2009 z dne 25. junija 2009 o pravnem okviru Skupnosti za Konzorcij evropske raziskovalne infrastrukture (ERIC) (UL L 206, 8.8.2009, str. 1).

⁽²⁾ Priporočilo Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

⁽³⁾ Sodba Sodišča z dne 16. junija 1987 v zadevi C-118/85, Komisija proti Italiji, Recueil, str. 2599, točka 7; sodba Sodišča z dne 18. junija 1998 v zadevi C-35/96, Komisija proti Italiji, Recueil, str. I-3851, točka 36; sodba Sodišča z dne 19. februarja 2002 v zadevi C-309/99, Wouters, Recueil, str. I-1577, točka 46.

(a) osnovne dejavnosti raziskovalnih organizacij in raziskovalnih infrastruktur, zlasti:

- izobraževanje za več in boljše usposobljene človeške vire. V skladu s sodno prakso⁽¹⁾ in prakso odločanja Komisije⁽²⁾ in kot je razloženo v Obvestilu Komisije o opredelitvi pojma državne pomoči in sporočilu v zvezi s storitvami splošnega gospodarskega pomena⁽³⁾ se sistem javnega izobraževanja, ki je organiziran v okviru nacionalnega sistema izobraževanja in ga pretežno ali v celoti financira država, ki ga tudi nadzira, obravnava kot negospodarska dejavnost⁽⁴⁾,
- neodvisne R&R za več znanja in boljše razumevanje, vključno s sodelovalnimi R&R, pri katerih raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura učinkovito sodeluje⁽⁵⁾,
- obsežno nediskriminatorno in neizključujoče razširjanje rezultatov raziskav, na primer prek izobraževanja, prosto dostopnih zbirk podatkov, javnih publikacij ali odprtokodne programske opreme;

(b) dejavnosti prenosa znanja, kadar jih vodi raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura (vključno z njihovimi oddelki ali podružnicami), ali pa več raziskovalnih organizacij in infrastruktur skupaj, ali se vodijo v imenu drugih takih subjektov ter kadar se vsi dobički iz teh dejavnosti ponovno vložijo v osnovne dejavnosti raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture. Negospodarska narava teh dejavnosti ni vprašljiva, če se zagotavljanje ustreznih storitev odda tretjim osebam prek javnih razpisov.

20. Če se raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura uporablja za gospodarske in negospodarske dejavnosti, spada javno financiranje v področje uporabe pravil o državni pomoči samo, če zajema stroške, ki so povezani z gospodarskimi dejavnostmi⁽⁶⁾. Če se raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura uporablja skoraj izključno za negospodarske dejavnosti, je lahko njeno financiranje v celoti izvzeto iz področja uporabe pravil o državni pomoči, če je njena gospodarska dejavnost izključno pomožna dejavnost, tj. dejavnost, ki je neposredno povezana z delovanjem raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture in je zanjo potrebna ali pa je neločljivo povezana z njeno glavno negospodarsko rabo, po obsegu pa je ta dejavnost omejena. V tem okviru Komisija zastopa stališče, da je temu tako, če gospodarske dejavnosti uporabljajo povsem enake vložke (kot so material, oprema, delo in osnovna sredstva) kot negospodarske dejavnosti in če zmogljivosti, ki jih vsako leto dodelijo za takšne gospodarske dejavnosti, ne presegajo 20 % zadevnih celotnih letnih zmogljivosti subjekta.

2.1.2 Javno financiranje gospodarskih dejavnosti

21. Če se raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture uporabljajo za izvajanje gospodarskih dejavnosti, kot so oddaja opreme ali laboratorijev v najem podjetjem, zagotavljanje storitev podjetjem ali izvajanje pogodbenih raziskav, se bo ne glede na točko 20 javno financiranje teh gospodarskih dejavnosti na splošno štelo za državno pomoč.

22. Vendar pa Komisija raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture ne bo obravnavala kot upravičenca do državne pomoči, če deluje le kot posrednik, ki na končne prejemnike prenaša celotno javno financiranje in vse prednosti, pridobljene s takšnim financiranjem. Temu je na splošno tako, če:

- (a) sta javno financiranje in kakršna koli prednost, pridobljena s takšnim financiranjem, merljiva in dokazljiva, in če obstaja ustrezen mehanizem, ki zagotavlja, da se v celoti preneseta na končne prejemnike, na primer v obliki znižanih cen; in

⁽¹⁾ Sodba Sodišča z dne 27. septembra 1988 v zadevi C-263/86, Humbel in Edel, Recueil, str. I-5365, točke 9–10, 15–18; sodba Sodišča z dne 7. decembra 1993 v zadevi C-109/92, Wirth, Recueil, str. I-6447, točka 15.

⁽²⁾ Glej na primer zadevi NN54/2006, Visoka šola za logistiko v mestu Přerov, in N 343/2008, Individualna pomoč visoki šoli v mestu Nyíregyháza za razvoj centra znanja v regiji Partium.

⁽³⁾ Glej točke 26–29 Sporočila Komisije o uporabi pravil Evropske unije o državni pomoči za nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL C 8, 11.1.2012, str. 4).

⁽⁴⁾ Usposabljanje delovne sile v smislu pravil o državni pomoči za pomoč za usposabljanje se ne šteje kot osnovna negospodarska dejavnost raziskovalnih organizacij.

⁽⁵⁾ Zagotavljanje storitev na področju R&R ter R&R, ki se izvajajo v imenu podjetij, se ne štejejo za neodvisne R&R.

⁽⁶⁾ Če se raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura financira iz javnih in zasebnih virov, Komisija meni, da je temu tako, če javno financiranje, dodeljeno zadevnemu subjektu za določeno obračunsko obdobje presega stroške negospodarskih dejavnosti, ki so nastali v tem obdobju.

- (b) ni nobene dodatne prednosti za posrednika, ker je ta bodisi izbran na odprtem postopku oddaje javnega naročila ali so javna sredstva na voljo vsem subjektom, ki izpolnjujejo potrebna objektivna merila, tako da lahko stranke kot končni prejemniki pridobijo enakovredne storitve od katerega koli zadevnega posrednika.

23. Če so pogoji iz točke 22 izpolnjeni, se pravila o državni pomoči uporabljajo na ravni končnih prejemnikov.

2.2 Posredna državna pomoč za podjetja prek javno financiranih organizacij za razširjanje raziskav in znanja ter raziskovalnih infrastruktur

24. Na vprašanje, ali podjetja v primeru pogodbenih raziskav ali raziskovalnih storitev, ki jih zagotavlja raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura, ter v primerih sodelovanja z raziskovalno organizacijo ali raziskovalno infrastrukturo pridobijo prednosti v smislu člena 107(1) Pogodbe in pod katerimi pogoji, je treba odgovoriti v skladu s splošnimi načeli državne pomoči. Kot je pojasnjeno v Obvestilu Komisije o opredelitvi pojma državne pomoči, bi bilo za ta namen treba zlasti oceniti, ali je ravnanje raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture mogoče pripisati državi ⁽¹⁾.

2.2.1 Raziskave v imenu podjetij (pogodbene raziskave ali raziskovalne storitve)

25. Če se raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura uporablja za izvajanje pogodbenih raziskav ali zagotavljanje raziskovalnih storitev za podjetje, ki praviloma določi pogoje pogodbe, je lastnik rezultatov raziskovalnih dejavnosti in nosi tveganje neuspeha, državna pomoč praviloma ne bo prenesena na podjetje, če raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura prejme primerno plačilo za svoje storitve, zlasti, če je izpolnjen eden od naslednjih pogojev:

- (a) raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura zagotovi svoje raziskovalne storitve ali pogodbene raziskave po tržni ceni ⁽²⁾; ali
- (b) če ni tržne cene, raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura svoje raziskovalne storitve ali pogodbene raziskave ponudi po ceni, ki:
 - odraža celotne stroške za storitev in na splošno vključuje maržo, ki se določi glede na marže, ki jih običajno uporabljajo podjetja, dejavna v sektorju zadevnih storitev, ali
 - je rezultat pogajanj na podlagi strogo poslovnih odnosov, pri katerih se raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura v svoji vlogi ponudnika storitve pogaja, da bi pridobila največjo možno gospodarsko korist v času, ko je pogodba sklenjena, ter pokrije vsaj svoje mejne stroške.

26. Če lastništvo ali pravice dostopa do pravic intelektualne lastnine ohranijo raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture, se lahko njihova tržna vrednost odšteje od cene, ki se plača za zadevne storitve.

2.2.2 Sodelovanje s podjetji

27. Za projekt šteje, da se izvaja prek učinkovitega sodelovanja, če imata vsaj dve neodvisni pogodbenici skupni cilj, ki temelji na delitvi dela, ter skupaj opredelita njegov obseg, sodelujeta pri njegovi zasnovi, prispevata k izvajanju ter delita finančna, tehnološka, znanstvena in druga tveganja kot tudi rezultate. Ena ali več pogodbenic lahko nosi celotne stroške projekta in tako druge pogodbenice razbremeni finančnih tveganj. O pogojih sodelovalnega projekta, zlasti kar zadeva prispevke za stroške, delitev tveganj in rezultatov, razširjanje rezultatov, dostop do pravic intelektualne lastnine in pravila za njihovo dodelitev, se je treba dogovoriti pred začetkom projekta ⁽³⁾. Pogodbene raziskave in zagotavljanje raziskovalnih storitev se ne obravnavajo kot oblike sodelovanja.

⁽¹⁾ Glej sodbo Sodišča z dne 16. maja 2002 v zadevi C-482/99, Francija proti Komisiji, Recueil, str. I-4397, točka 24.

⁽²⁾ Če raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura zagotavlja specifične raziskovalne storitve ali opravlja pogodbene raziskave v imenu zadevnega podjetja prvič, poskusno in v jasno omejenem časovnem obdobju, bo Komisija zaračunano ceno običajno obravnavala kot tržno ceno, če so te raziskovalne storitve ali pogodbene raziskave edinstvene in je mogoče dokazati, da zanje ni trga.

⁽³⁾ To ne vključuje dokončnih sporazumov o tržni vrednosti iz projekta izhajajočih pravic intelektualne lastnine in vrednosti prispevkov za projekt.

28. Če sodelovalne projekte skupaj izvajajo podjetja in raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture, Komisija ugotavlja, da udeležnim podjetjem ni bila dodeljena nobena posredna državna pomoč prek navedenih subjektov zaradi ugodnih pogojev sodelovanja, če je izpolnjen eden od naslednjih pogojev:

- (a) udeležena podjetja nosijo celotne stroške projekta; ali
- (b) rezultati sodelovanja, iz katerih ne izhajajo pravice intelektualne lastnine, se lahko splošno razširjajo in katere koli pravice intelektualne lastnine, ki izhajajo iz dejavnosti raziskovalnih organizacij ali raziskovalnih infrastruktur, se lahko v celoti dodelijo zadevnim subjektom; ali
- (c) katere koli pravice intelektualne lastnine, ki izhajajo iz projekta, ter s tem povezane pravice dostopa, se sodelujočim partnerjem dodelijo tako, da ustrezno odražajo njihove delovne sklope, prispevke in interese; ali
- (d) raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture prejmejo nadomestilo v višini tržne cene za pravice intelektualne lastnine, ki izhajajo iz njihovih dejavnosti in so dodeljene udeležnim podjetjem ali za katere se udeležnim podjetjem dodelijo pravice dostopa. Absolutni znesek vrednosti vseh prispevkov, tj. finančnih in nefinančnih, udeleženih podjetij k stroškom dejavnosti raziskovalnih organizacij ali raziskovalnih infrastruktur, iz katerih izhajajo zadevne pravice intelektualne lastnine, se lahko odšteje od navedenega nadomestila.

29. Za namen točke 28(d) Komisija meni, da prejeto nadomestilo ustreza tržni ceni, če omogoča zadevnim raziskovalnim organizacijam ali raziskovalnim infrastrukturam, da uživajo polno gospodarsko korist teh pravic, če je izpolnjen eden od naslednjih pogojev:

- (a) znesek nadomestila je bil določen na podlagi odprtega, preglednega in nediskriminatornega konkurenčnega prodajnega postopka; ali
- (b) neodvisne strokovne ctenitve potrjujejo, da je znesek nadomestila najmanj enak tržni ceni; ali
- (c) raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura lahko kot prodajalec dokaže, da se je o nadomestilu učinkovito pogajala na podlagi strogo poslovnih pogojev, da bi pridobila največjo možno gospodarsko korist v času, ko je pogodba sklenjena, pri tem pa je upoštevala svoje zakonsko določene cilje; ali
- (d) v primerih, ko sporazum o sodelovanju udeležnemu podjetju daje pravico prve zavrnitve, kar zadeva pravice intelektualne lastnine, ki so jih ustvarile udeležene raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture, če ti subjekti uveljavljajo vzajemno pravico za pridobitev več ekonomsko ugodnih ponudb od tretjih oseb, tako da mora udeleženo podjetje svojo ponudbo v tem smislu uskladiti.

30. Če ni izpolnjen noben od pogojev iz točke 28, se celotna vrednost prispevka raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture k projektu obravnava kot prednost za udeležena podjetja, za katero se uporabljajo pravila o državnih pomočeh.

2.3 Nabava raziskovalnih in razvojnih storitev

31. Javni kupci lahko naročajo raziskovalne in razvojne storitve od podjetij, in sicer prek ekskluzivnega razvoja in postopkov predkomercialnih naročil⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Glej Sporočilo Komisije in z njim povezan delovni dokument služb Komisije – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru Regij, „Predkomercialna naročila: spodbujanje inovacij za zagotavljanje visokokakovostnih trajnostnih javnih storitev v Evropi“, COM(2007) 799 final z dne 14. decembra 2007.

32. Dokler se odprt postopek oddaje javnega naročila izvaja v skladu z veljavnimi direktivami⁽¹⁾, bo Komisija na splošno presodila, da podjetjem, ki zagotavljajo ustrezne storitve, ni bila dodeljena nobena državna pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe⁽²⁾.

33. V vseh drugih primerih, vključno v primeru predkomercialnih naročil, bo Komisija ugotovila, da podjetjem ni bila dodeljena nobena državna pomoč, kadar cena, plačana za zadevne storitve, v celoti odraža tržno vrednost ugodnosti, ki jih je prejel javni naročnik, in tveganja, ki jih je prevzel udeleženi ponudnik, zlasti kadar so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- (a) izbirni postopek je odprt, pregleden in nediskriminatoren ter temelji na objektivnih merilih za izbor in dodelitev, določenih pred postopkom za oddajo naročila;
- (b) predvideni pogodbeni dogovori, v katerih so opisane vse pravice in obveznosti pogodbenic, vključno v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, so pred postopkom za oddajo naročila na voljo vsem zainteresiranim ponudnikom;
- (c) naročilo nobenemu udeležnemu ponudniku ne daje nobene prednostne obravnave pri dobavi komercialnih količin končnih proizvodov ali storitev javnemu naročniku v zadevni državi članici⁽³⁾; ter
- (d) izpolnjen je eden od naslednjih pogojev:

— vsi rezultati, iz katerih ne izhajajo pravice intelektualne lastnine, se lahko splošno razširjajo, na primer prek objav, izobraževanja ali prispevkov organom za standardizacijo tako, da jih lahko druga podjetja reproducirajo, vse pravice intelektualne lastnine pa so v celoti dodeljene javnemu naročniku, ali

— kateri koli ponudnik storitev, ki so mu dodeljeni rezultati, iz katerih izhajajo pravice intelektualne lastnine, mora javnemu naročniku brezplačno omogočiti neomejen dostop do teh rezultatov, tretjim osebam pa pod tržnimi pogoji zagotoviti dostop, na primer prek neizključnih licenc.

34. Če pogoji iz točke 33 niso izpolnjeni, se lahko država članica opre na individualno oceno pogojev pogodbe med javnim naročnikom in podjetjem brez poseganja v splošno obveznost priglasitve pomoči za R&R&I v skladu s členom 108(3) Pogodbe.

3. SKUPNA OCENJEVALNA NAČELA

35. Pri ocenjevanju, ali se ukrep pomoči lahko šteje za združljivega z notranjim trgom, Komisija na splošno analizira, ali zasnova ukrepa zagotavlja, da pozitivni učinek pomoči pri doseganju cilja skupnega interesa presega morebitne negativne učinke na trgovino in konkurenco.

36. Sporočilo o posodobitvi področja državnih pomoči z dne 8. maja 2012 je pozvalo k opredelitvi in določitvi skupnih načel, ki se uporabljajo za oceno združljivosti vseh ukrepov pomoči, ki jih izvaja Komisija. V ta namen bo Komisija ugotovila, da je ukrep pomoči združljiv s Pogodbo le, če izpolnjuje vsa naslednja merila:

- (a) *prispevek k natančno opredeljenemu cilju skupnega interesa*: ukrep državne pomoči si mora prizadevati za doseganje cilja skupnega interesa v skladu s členom 107(3) Pogodbe (oddelek 4.1);

⁽¹⁾ Glej člen 27 Direktive 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65) in člen 45 Direktive 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetske in prometnem sektorju ter sektorju poštinskih storitev ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 243). Podobno bo Komisija tudi v primeru omejenega postopka v smislu člena 28 Direktive 2014/24/EU oziroma člena 46 Direktive 2014/25/EU ugotovila, da podjetjem ni bila dodeljena nobena državna pomoč, razen če je bilo zainteresiranim ponudnikom brez utemeljenih razlogov preprečeno, da bi sodelovali na razpisu.

⁽²⁾ To velja tudi v primerih, ko javni kupci naročajo inovativne rešitve, ki izhajajo iz predhodnega naročila R&R, ali proizvode in storitve zunaj področja raziskav in razvoja, ki jih je treba izdelati na takšni ravni, ki zahteva inovacije v zvezi s proizvodom, procesi ali organizacijo.

⁽³⁾ Brez poseganja v postopke, ki zajemajo tako razvoj kot tudi naknaden nakup unikatnih ali specializiranih proizvodov ali storitev.

- (b) *potreba po državni intervenciji*: ukrep državne pomoči si mora prizadevati za razmere, v katerih lahko pomoč vodi do velikega izboljšanja, ki ga trg ne more doseči sam, na primer z odpravo tržne nepopolnosti ali reševanjem vprašanja lastniškega kapitala ali kohezije (oddelek 4.2);
- (c) *ustreznost ukrepa pomoči*: predlagani ukrep pomoči mora biti ustrezen instrument politike za obravnavanje cilja skupnega interesa (oddelek 4.3);
- (d) *spodbujevalni učinek*: pomoč mora spremeniti ravnanje zadevnih podjetij, in sicer morajo ta podjetja začeti izvajati dodatno dejavnost, ki jo brez pomoči ne bi izvajala, ali pa bi jo izvajala le v omejenem obsegu, na drugačen način ali na drugi lokaciji (oddelek 4.4);
- (e) *sorazmernost pomoči (omejitev pomoči na najmanjšo potrebno)*: znesek in intenzivnost pomoči morata biti omejena na najmanjšo vrednost, ki je potrebna za vzpostavitev dodatne naložbe ali dejavnosti podjetij (oddelek 4.5);
- (f) *izogibanje neupravičenim negativnim učinkom na konkurenco in trgovino med državami članicami*: negativni učinki pomoči morajo biti dovolj omejeni, da je skupno ravnoesje ukrepa pozitivno (oddelek 4.6);
- (g) *preglednost pomoči*: države članice, Komisija, gospodarski subjekti in javnost morajo imeti enostaven dostop do vseh ustreznih aktov in informacij o dodeljeni pomoči (oddelek 4.7).

37. Lahko se zahteva, da je skupno ravnoesje nekaterih vrst shem pomoči predmet naknadne ocene, kakor je opisano v oddelku 5. V takih primerih lahko Komisija omeji trajanje teh shem (običajno na štiri leta ali manj) z možnostjo, da se njihovo podaljšanje pozneje ponovno priklasi.

38. Če ukrep državne pomoči ali pogoji, ki zanj veljajo (vključno z načinom financiranja, če je z ukrepom neločljivo povezan), neizogibno povzročajo kršitev prava Unije, pomoči ni mogoče razglasiti za združljivo z notranjim trgov (1).

39. Pri ocenjevanju združljivosti katere koli individualne pomoči z notranjim trgov bo Komisija upoštevala vse postopke v zvezi s kršitvami člena 101 ali 102 Pogodbe, ki se lahko nanašajo na upravičenca do pomoči in so lahko pomembni pri njegovi oceni v skladu s členom 107(3) Pogodbe (2).

4. OCENA ZDRUŽLJIVOSTI POMOČI ZA R&R&I

40. Državna pomoč za R&R&I se lahko razglasi za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3)(c) Pogodbe, če na podlagi skupnih ocenjevalnih načel iz oddelka 3 vodi k povečanju dejavnosti R&R&I, ne da bi škodljivo vplivala na pogoje trgovanja na način, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi.

41. V tem oddelku Komisija pojasnjuje, kako bo uporabljala ta skupna ocenjevalna načela in, kadar je to primerno, določa posebne pogoje za sheme pomoči ter dodatne pogoje za individualne pomoči, ki so predmet obveznosti prijavitve (3).

4.1 Prispevek k natančno opredeljenemu cilju skupnega interesa

4.1.1 Splošni pogoji

42. Splošni cilj pomoči za R&R&I je spodbujanje R&R&I v Uniji. Pri tem mora pomoč za R&R&I prispevati k uresničevanju strategije Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast.

43. Države članice, ki nameravajo dodeliti državno pomoč za R&R&I, morajo natančno opredeliti cilj in zlasti pojasniti, kako naj bi ukrep spodbujal R&R&I. Za ukrepe, ki jih sofinancirajo evropski strukturni in investicijski skladi, lahko države članice izhajajo iz utemeljitve iz zadevnih operativnih programov.

(1) Glej na primer sodbo Sodišča z dne 19. septembra 2000 v zadevi C-156/98, Nemčija proti Komisiji, Recueil, str. I-6857, točka 78, in sodbo Sodišča z dne 22. decembra 2008 v zadevi C-333/07, Régie Networks proti Rhone Alpes Bourgogne, ZOdl., str. I-10807, točke 94 do 116.

(2) Glej sodbo Sodišča z dne 15. junija 1993 v zadevi C-225/91, Matra proti Komisiji, Recueil, str. I-3203, točka 42.

(3) Pogoji o združljivosti, določeni v uredbi o skupinskih izjemah, se še naprej v celoti uporabljajo za vse druge primere individualne pomoči, tudi kadar je taka pomoč dodeljena na podlagi sheme pomoči, ki je predmet obveznosti prijavitve.

44. Komisija je v zvezi s shemami pomoči, ki so predmet obveznosti priglasitve (v nadaljnjem besedilu: sheme pomoči, ki jih je treba priglasiti), naklonjena ukrepom pomoči, ki so sestavni del celovitega programa ali akcijskega načrta za spodbujanje dejavnosti R&R&I ali strategij pametne specializacije ter so podprte s strogimi ocenami podobnih preteklih ukrepov pomoči, ki dokazujejo njihovo učinkovitost.

45. Kar zadeva državno pomoč, ki se dodeli za projekte ali dejavnosti, ki jih prav tako financira Unija, in sicer bodisi neposredno bodisi posredno (tj. Komisija, izvajalske agencije, skupna podjetja, ustanovljena na podlagi členov 185 in 187 Pogodbe, ali kateri koli drugi organi izvajanja, če finančna sredstva Unije niso neposredno ali posredno pod nadzorom držav članic), bo Komisija ugotovila, da je bil opredeljen prispevek za natančno opredeljen cilj skupnega interesa.

4.1.2 Dodatni pogoji za individualno pomoč

46. Da bi države članice dokazale, da individualna pomoč, ki je predmet priglasitve (v nadaljnjem besedilu: individualna pomoč, ki jo je treba priglasiti), prispeva k povečani ravni dejavnosti R&R&I, lahko države članice uporabijo naslednje kazalnike, poleg drugih ustreznih kvantitativnih ali kvalitativnih elementov:

- (a) *povečanje obsega projekta*: povečanje skupnih stroškov projekta (brez zmanjšane porabe upravičenca do pomoči v primerjavi z razmerami brez pomoči); povečanje števila ljudi, dodeljenih dejavnostim R&R&I;
- (b) *povečanje področja uporabe*: povečanje števila pričakovanih rezultatov projekta; ambicioznejši projekt, kar dokazuje večje število vključenih partnerjev, večja verjetnost znanstvenega ali tehnološkega dosežka ali večje tveganje neuspeha (zlasti povezano z dolgoročno naravo projekta in negotovostjo njegovih rezultatov);
- (c) *povečanje hitrosti*: dokončanje projekta zahteva manj časa, kot bi bilo potrebno, če bi se isti projekt izvajal brez pomoči;
- (d) *povečanje skupnega porabljenega zneska*: povečanje celotne porabe R&R&I s strani upravičenca do pomoči v absolutnem smislu ali kot delež prihodkov; spremembe predvidenih proračunskih sredstev za projekt (brez ustreznega zmanjšanja proračuna, namenjenega drugim projektom).

47. Komisija bo pri presoji, ali pomoč prispeva k povečanju ravni R&R&I v Uniji, upoštevala ne samo neto povečanje R&R&I, ki jih izvaja podjetje, temveč tudi prispevek pomoči k skupnemu povečanju porabe za R&R&I v zadevnem sektorju ter tudi k izboljšanju položaja Unije v zvezi z R&R&I v mednarodnem okviru. Pozitivno mnenje bo sprejeto v zvezi z ukrepi pomoči, za katere je predvidena javno dostopna naknadna ocena njihovega prispevka k skupnem interesu.

4.2 Potreba po državni intervenciji

4.2.1 Splošni pogoji

48. Kot je navedeno v oddelku 3, je lahko državna pomoč potrebna za povečanje R&R&I v Uniji, če trg sam ne uspe doseči učinkovitega rezultata. Da bi ocenili, ali je državna pomoč učinkovita pri doseganju cilja skupnega interesa, je najprej treba opredeliti problem, ki zahteva obravnavo. Državna pomoč mora biti usmerjena v primere, katerim lahko prispeva pomembne izboljšave, ki jih trg sam ne more doseči. Države članice bi morale pojasniti, kako lahko ukrep pomoči učinkovito zmanjša tržne nepopolnosti, povezane z dosegom cilja skupnega interesa, v primerjavi z razmerami brez pomoči.

49. R&R&I se izvajajo prek vrste dejavnosti, ki so v predhodni fazi več proizvodnih trgov in izkoriščajo razpoložljive zmogljivosti za razvoj novih ali izboljšanih proizvodov, storitev in procesov na teh ali na popolnoma novih proizvodnih trgih, s tem pa spodbujajo rast v gospodarstvu, prispevajo k teritorialni in socialni koheziji ali podpori splošnih interesov potrošnikov. Vendar lahko tržne nepopolnosti glede na razpoložljive zmogljivosti R&R&I preprečijo, da se doseže optimalni donos, in lahko vodijo k nezadostnemu rezultatu zaradi naslednjih razlogov:

- **pozitivni zunanji učinki / učinki prelivanja znanja:** R&R&I pogosto prinašajo koristi za družbo v obliki pozitivnih učinkov prelivanja, na primer učinki prelivanja znanja ali večje priložnosti za druge gospodarske udeležence, da razvijejo dopolnilne proizvode in storitve. Vendar so lahko številni projekti, če jih prepustimo trgu, premalo privlačni za zasebnike, tudi če bi bili projekti koristni za družbo, ker pridobitniško usmerjena podjetja pri odločanju, koliko se bodo ukvarjala z R&R&I, v teh dejavnosti ne vidijo dovolj velikih koristi. Državna pomoč lahko zato prispeva k izvajanju projektov, na podlagi katerih bodo ustvarjene skupne družbene ali gospodarske koristi in ki se sicer ne bi izvajali.

Vendar niso vse koristi dejavnosti R&R&I zunanji učinki, in tudi sam obstoj zunanjih učinkov obvezno ne pomeni, da je državna pomoč združljiva z notranjim trgov. Na splošno so potrošniki pripravljeni plačati za neposredno korist novih proizvodov in storitev, hkrati pa imajo podjetja koristi od svojih naložb prek drugih obstoječih instrumentov, kot so pravice intelektualne lastnine. V nekaterih primerih ta sredstva ne delujejo popolno in tržne nepopolnosti še vedno obstajajo, popravijo pa se lahko z državno pomočjo. Na primer, glede temeljnih raziskav se pogosto trdi, da bi bilo težko drugim preprečiti dostop do rezultatov nekaterih dejavnosti, ki bi zato lahko bile namenjene v javno dobro. Po drugi strani pa je pogosto mogoče zaščititi bolj specifično znanje v zvezi s proizvodnjo, npr. prek patentov, ki omogočajo izumitelju višjo donosnost njegovega izuma,

- **nepopolne in asimetrične informacije:** za dejavnosti R&R&I je značilna visoka stopnja negotovosti. V nekaterih okoliščinah zaradi nepopolnih in asimetričnih informacij zasebni vlagatelji včasih neradi financirajo dragocene projekte, visokokvalificirano osebje pa se ne zaveda vedno zaposlitvenih možnosti v inovativnih podjetjih. Posledično dodelitev človeških in finančnih virov ni vedno ustrezna, tako da se projekti, ki bi družbi ali gospodarstvu pomenili veliko, morda ne izvedejo.

V nekaterih primerih lahko nepopolne in asimetrične informacije tudi ovirajo dostop do financiranja. Vendar pa nepopolne informacije in obstoj tveganja sami po sebi ne upravičujejo potrebo po državni pomoči. Če se projekti z nižjo donosnostjo zasebnih naložb ne financirajo, je to lahko znak tržne učinkovitosti. Poleg tega je tveganje del vsake poslovne dejavnosti in samo po sebi še ni tržna nepopolnost. Vendar lahko tveganje skupaj z asimetričnimi informacijami zaostri težave s financiranjem,

- **usklajevanje in mrežne nepopolnosti:** zmožnost medsebojnega usklajevanja podjetij ali sodelovanja za zagotavljanje R&R&I se lahko poslabša zaradi različnih razlogov, vključno s težavami pri usklajevanju velikega števila sodelujočih partnerjev, kadar imajo nekateri od njih različne interese, težavami pri pripravi pogodb in usklajevanju sodelovanja, npr. zaradi izmenjave občutljivih informacij.

4.2.2 Dodatni pogoji za individualno pomoč

50. Medtem ko lahko določene tržne nepopolnosti ovirajo skupno raven R&R&I v Uniji, podjetja in gospodarski sektorji zaradi njih niso prizadeti v enakem obsegu. Zato bi morale države članice za individualno pomoč, ki jo je treba priglasiti, zagotoviti ustrezne informacije o tem, ali pomoč odpravlja splošno tržno nepopolnost glede R&R&I v Uniji ali posebno tržno nepopolnost, ki je na primer povezana z določenim sektorjem ali poslovnim področjem.

51. Glede na posebne tržne nepopolnosti, ki jih je treba obravnavati, bo Komisija upoštevala naslednje elemente:

- **učinke prelivanja znanja:** predvidena raven razširjanja znanja; posebnost ustvarjenega znanja; dostopnost zaščite pravic intelektualne lastnine; stopnja dopolnjevanja z ostalimi proizvodi in storitvami,
- **nepopolne in asimetrične informacije:** raven tveganja in zapletenosti dejavnosti R&R&I; potreba po zunanjem financiranju; značilnosti upravičenca do pomoči glede dostopa do zunanjega financiranja,

- **nepopolnosti pri usklajevanju:** število sodelujočih podjetij; intenzivnost sodelovanja; različnost interesov med sodelujočimi partnerji; težave pri oblikovanju pogodb; težave pri usklajevanju sodelovanja.

52. Komisija bo v svoji analizi domnevnih tržnih nepopolnosti zlasti upoštevala vse razpoložljive sektorske primerjave in druge študije, ki bi jih morale zagotoviti zadevne države članice.

53. Ob priglasiitvi pomoči za naložbe ali tekoče poslovanje za grozde morajo države članice zagotoviti informacije o načrtovani ali pričakovani specializaciji inovacijskega grozda, obstoječe regionalne možnosti in prisotnost grozdov s podobnimi nameni v Uniji.

54. Kar zadeva državno pomoč, ki se dodeli za projekte ali dejavnosti, ki jih prav tako financira Unija, in sicer bodisi neposredno bodisi posredno (tj. Komisija, izvajalske agencije, skupna podjetja, ustanovljena na podlagi členov 185 in 187 Pogodbe, ali kateri koli drugi organi izvajanja, če finančna sredstva Unije niso neposredno ali posredno pod nadzorom držav članic), bo Komisija ugotovila, da je bila potrjena potreba po državni intervenciji.

55. Vendar če se državna pomoč dodeli za projekte ali dejavnosti, ki so po tehnološki vsebini, stopnji tveganja in velikosti podobni tistim, ki so že bili izvedeni v Uniji po tržnih pogojih, bo Komisija načeloma predpostavljala, da tržnih nepopolnosti ni in bo zahtevala dodatne dokaze in utemeljitev za potrebo po državni intervenciji.

4.3 Ustreznost ukrepa pomoči

4.3.1 Ustreznost drugih instrumentov politike

56. Državna pomoč ni edini instrument politike, ki je na voljo državam članicam za spodbujanje dejavnosti R&R&I. Treba se je zavedati, da morda obstajajo drugi, primernejši instrumenti, kot so ukrepi na strani povpraševanja, ki vključujejo predpise, javna naročila ali standardizacijo, pa tudi povečanje financiranja javnih raziskav in izobraževanja ter splošne fiskalne ukrepe. Primernost instrumenta politike v določenih razmerah je običajno povezana z značilnostmi problema, ki se rešuje. Zmanjšanje tržnih ovir je lahko na primer primernejše za reševanje težav novega udeleženca glede ustreznih rezultatov R&R&I od državne pomoči. Povečanje naložb v izobraževanje je lahko primernejše za obravnavanje pomanjkanja osebja kot dodelitev državne pomoči.

57. Pomoč za R&R&I je mogoče odobriti kot izjemo splošne prepovedi državne pomoči, kadar je nujna za doseganje cilja skupnega interesa. Pomemben element v tem smislu je, ali in v kakšnem obsegu se lahko pomoč za R&R&I šteje za ustrezen instrument za povečanje dejavnosti R&R&I glede na to, da se lahko z drugimi, manj izkrivljajočimi instrumenti, dosežejo enaki rezultati.

58. Komisija bo pri analizi združljivosti posebej upoštevala vsako oceno učinka predlaganega ukrepa, ki jo opravi zadevna država članica. Za ustrezeni instrument se štejejo ukrepi, pri katerih so države članice obravnavale druge morebitne politike in za katere so ugotovljene in Komisiji predložene prednosti uporabe selektivnega instrumenta, kot je državna pomoč.

59. Kar zadeva državno pomoč, ki se dodeli za projekte ali dejavnosti, ki jih prav tako financira Unija, in sicer bodisi neposredno bodisi posredno (tj. Komisija, izvajalske agencije, skupna podjetja, ustanovljena na podlagi členov 185 in 187 Pogodbe, ali kateri koli drugi organi izvajanja, če finančna sredstva Unije niso neposredno ali posredno pod nadzorom držav članic), bo Komisija štela, da je bil ukrep pomoči primeren instrument.

4.3.2 Ustreznost različnih instrumentov pomoči

60. Državna pomoč za R&R&I se lahko dodeli v različnih oblikah. Zato bi morale države članice zagotoviti, da se pomoč dodeli v obliki, ki bo predvidoma povzročila najmanjše izkrivljanje konkurence in trgovine. Če je dodeljena pomoč v oblikah, ki zagotavljajo neposredno denarno korist (npr. neposredna nepovratna sredstva, davčne oprostitve oziroma znižanja davkov, drugi obvezni prispevki ali pridobitev zemljišča, proizvodov ali storitev po ugodnih cenah), mora zadevna država članica vključiti analizo drugih možnosti in pojasniti, zakaj oziroma v kakšnem smislu so manj ustrezne druge, potencialno manj izkrivljajoče oblike pomoči, kot so vračljiva predplačila ali oblike pomoči, ki temeljijo na dolžniških ali kapitalskih instrumentih (kot so državna jamstva, nakup lastniških deležev ali drugačne pridobitve dolga ali kapitala pod ugodnimi pogoji).

61. Instrument pomoči bi bilo treba izbrati glede na to, katero tržno nepopolnost se skuša z njim odpraviti. Na primer, če gre pri osnovni tržni nepopolnosti za težavo z dostopom do zunanjega dolžniškega financiranja zaradi asimetričnih informacij, bi morale države članice običajno dodeliti pomoč v obliki likvidnostne podpore, kot je posojilo ali jamstvo, ne pa pomoči v obliki nepovratnih sredstev. Če je treba poleg tega podjetju zagotoviti določeno stopnjo porazdelitve tveganja, bi morale države članice običajno izbrati vračljivi predujem. Zlasti če pomoč ni dodeljena v obliki likvidnostne podpore ali vračljivega predujma za dejavnosti, ki so blizu trga, morajo države članice utemeljiti ustreznost izbranega instrumenta za odpravo specifične tržne nepopolnosti. Pri shemah pomoči za izvajanje ciljev in prednostnih nalog operativnih programov se za ustrezen instrument načeloma šteje instrument financiranja, izbran v omenjenih programih.

4.4 Spodbujevalni učinek

4.4.1 Splošni pogoji

62. Pomoč za R&R&I se lahko šteje za združljivo z notranjim trgom le, če ima spodbujevalni učinek. Spodbujevalni učinek se pojavi, kadar pomoč spremeni ravnanje podjetja tako, da se to začne ukvarjati z dodatnimi dejavnostmi, ki jih sicer ne bi izvajalo ali bi jih brez pomoči izvajalo le v omejenem obsegu oziroma drugače. Vendar pomoč ne sme subvencionirati stroškov dejavnosti, ki bi jih podjetje imelo v vsakem primeru in ne sme biti nadomestilo za običajno poslovno tveganje gospodarske dejavnosti ⁽¹⁾.

63. Komisija meni, da pomoč ne pomeni spodbude za upravičenca v vseh primerih, v katerih se je delo v zvezi z zadevnimi dejavnostmi R&R&I ⁽²⁾ začelo že pred prošnjo upravičenca za pomoč, naslovljeno na nacionalne organe ⁽³⁾. Če začetek del nastopi, preden upravičenec prošnjo za pomoč predloži nacionalnim organom, projekt ne bo upravičen do pomoči.

64. Prošnja za pomoč mora vsebovati vsaj ime prosilca in njegovo velikost, opis projekta, vključno z njegovo lokacijo ter začetnim in končnim datumom, znesek javne podpore, ki je potreben za izvedbo ukrepa, ter seznam upravičenih stroškov.

65. V kolikor davčni ukrepi pomenijo državno pomoč, lahko Komisija presodi o spodbujevalnem učinku teh ukrepov na podlagi ocenjevalnih študij ⁽⁴⁾, ki jih predložijo države članice, in sicer glede na to, če se spodbuja večja poraba R&R&I s strani podjetij.

4.4.2 Dodatni pogoji za individualno pomoč

66. Za individualno pomoč, ki jo je treba priglasiti, morajo države članice Komisiji dokazati, da ima pomoč spodbujevalni učinek in zato predložiti jasne dokaze, da ima pomoč pozitiven učinek na odločitev podjetja za opravljanje dejavnosti R&R&I, ki se sicer ne bi izvajale. Da bi Komisija lahko izvedla celovito oceno zadevnega ukrepa pomoči, mora zadevna država članica predložiti ne le informacije v zvezi s projektom, ki prejema pomoč, ampak tudi, kolikor je to mogoče, celovit opis stanja oziroma razumnih pričakovanj, če podjetje pomoči ne bi dobilo, tj. hipotetični scenarij. Hipotetični scenarij lahko predvideva stanje, ko se ne izvede noben podoben projekt ali se izvede jasno opredeljen in dovolj predvidljiv podoben projekt, ki ga je upošteval upravičenec v okviru svojega internega sprejemanja odločitev, lahko pa se nanaša na podoben projekt, ki je v celoti ali delno izveden zunaj Unije.

67. Komisija bo v svoji analizi upoštevala naslednje elemente:

- **opredelitev predvidene spremembe:** natančno je treba opisati spremembo ravnanja, za katero se pričakuje, da bo izhajala iz državne pomoči, tj. ali se začnajo novi projekti oziroma se povečuje velikost, obseg ali hitrost projekta,

⁽¹⁾ Sodba Sodišča z dne 13. junija 2013 v združenih zadevah C-630/11 P do C-633/11 P, HGA in drugi proti Komisiji (še neobjavljeno).

⁽²⁾ Če se prošnja za pomoč vloži za projekt R&R, to ne izključuje možnosti, da je morebitni upravičenec že opravil študije izvedljivosti, ki jih prošnja za pomoč ne zajema.

⁽³⁾ V primeru pomoči za projekte ali dejavnosti, ki se izvajajo v zaporednih fazah, ki so lahko predmet ločenih postopkov dodeljevanja pomoči, to pomeni, da začetek del ne sme nastopiti pred prvo prošnjo za pomoč. V primeru pomoči, dodeljene na podlagi samodejne davčne sheme pomoči, bi morala biti tovrstna shema sprejeta in začeti veljati pred začetkom kakršnih koli del v zvezi s projektom ali dejavnostjo, ki prejema pomoč.

⁽⁴⁾ Čeprav to morda za novo uvedeni ukrep predhodno ne bo mogoče, se bo od držav članic pričakovalo, da zagotovijo ocenjevalne študije o spodbujevalnem učinku lastnih davčnih shem pomoči (tako da bi morale načrtovane metodologije za naknadne ocene ali metodologije, ki naj bi se pri takih ocenah uporabile, običajno tvoriti del oblikovanja takih ukrepov). Če ne bo izvedenih nobenih ocenjevalnih študij, se lahko domneva, da imajo davčne sheme pomoči spodbujevalni učinek samo, kadar gre za dodatne ukrepe.

- **analiza nasprotnih dejstev:** sprememba ravnanja mora biti opredeljena s primerjavo pričakovanega rezultata in ravni načrtovane dejavnosti v primeru dodelitve pomoči in brez nje. Razlika med obema primeroma kaže učinek ukrepa pomoči in njen spodbujevalni učinek,
- **raven donosnosti:** če projekt sam po sebi ne bi bil toliko donosen, da bi ga podjetje izvedlo, vendar pa bi prinesel pomembne koristi za družbo, je bolj verjetno, da ima pomoč spodbujevalni učinek,
- **znesek naložbe in časovni okvir denarnih tokov:** visoka zagonska naložba, nizka stopnja denarnih tokov, ki jih je mogoče pridobiti, in znaten del denarnih tokov, ki bodo na voljo v zelo daljni prihodnosti ali na zelo nejasen način, se bodo šteli za pozitivne elemente pri oceni spodbujevalnega učinka,
- **raven tveganja:** ocena tveganja bo zlasti upoštevala nepovrnljivost naložbe, verjetnost gospodarskega neuspeha, tveganja, da bo projekt manj produktiven, kot je bilo pričakovano, tveganja, da bo izvajanje projekta ogrozilo druge dejavnosti upravičenca do pomoči, in tveganja, da bodo stroški ogrozili finančno sposobnost podjetja za preživetje.

68. Države članice so pozvane, naj upoštevajo zlasti dokumente uprav, ocene tveganja, finančna poročila, notranje poslovne načrte, mnenja strokovnjakov in druge študije, povezane s projektom, ki se ocenjuje. Dokumenti, ki vsebujejo informacije o napovedih povpraševanja in stroškov ter finančnih napovedih, dokumenti, ki so predloženi odboru za naložbe in ki podrobno opisujejo različne naložbene scenarije, ali dokumenti, ki so predloženi finančnim institucijam, lahko državam članicam pomagajo pri dokazovanju spodbujevalnega učinka.

69. Da Komisija zagotovi, da se spodbujevalni učinek določi na objektivni podlagi, lahko v svoji oceni prime rja podatke o posameznem podjetju s podatki, ki se nanašajo na gospodarsko panogo, v kateri je dejaven upravičenec do pomoči. Države članice bi morale zlasti, kadar je to mogoče, navesti podatke, ki se nanašajo samo na določeno gospodarsko panogo in dokazujejo, da so hipotetični scenarij upravičenca, njegova zahtevana raven donosnosti in pričakovani denarni tokovi v okviru razumnosti.

70. V tem okviru se lahko raven donosnosti oceni z uporabo metodologij, ki se očitno uporabljajo v podjetju, ki je prejemnik pomoči, ali so ustaljene v zadevni industriji in ki lahko vključujejo metode za ocenjevanje neto sedanje vrednosti projekta ⁽¹⁾, notranje stopnje donosa ⁽²⁾ ali povprečnega donosa naložbenega kapitala.

71. Če pomoč ne spremeni ravnanja upravičenca s spodbujanjem dodatnih dejavnosti R&R&I, to pomeni, da nima pozitivnih učinkov v smislu spodbujanja R&R&I v Uniji. Zato se pomoč ne bo štela za združljivo z notranjim trgov, kadar se zdi, da bi se iste dejavnosti lahko izvajale tudi brez pomoči.

4.5 Sorazmernost pomoči

4.5.1 Splošni pogoji

72. Da bi se kakršna koli pomoč za R&R&I štela za sorazmerno, mora biti njena višina omejena na najmanjšo vrednost, potrebno za izvedbo dejavnosti, ki prejema pomoč.

⁽¹⁾ Neto sedanja vrednost projekta je razlika med pozitivnimi in negativnimi denarnimi tokovi v življenjski dobi naložbe, ki so diskontirani na njihovo sedanjo vrednost (z uporabo stroškov kapitala).

⁽²⁾ Notranja stopnja donosa ne temelji na računovodskih dobičkih v danem letu, temveč upošteva tok prihodnjih denarnih tokov, za katere vlagatelj pričakuje, da jih bo prejel v celotni življenjski dobi naložbe. Opredeljena je kot diskontna stopnja, pri kateri je neto sedanja vrednost toka denarnih tokov enaka nič.

4.5.1.1 Najvišje intenzivnosti pomoči

73. Za zagotovitev, da je raven pomoči sorazmerna s tržnimi nepopolnostmi, ki jih namerava obravnavati, mora biti pomoč določena v skladu z vnaprej določenim nizom upravičenih stroškov ter omejena na določen delež teh upravičenih stroškov (intenzivnost pomoči). Intenzivnost pomoči je treba določiti za vsakega upravičenca do pomoči, vključno s sodelovalnim projektom.

74. Da se zagotovijo predvidljivost in enaki pogoji delovanja, Komisija uporablja najvišje intenzivnosti pomoči za pomoč za R&R&I, ki se določajo na podlagi treh meril: (i) bližine pomoči do trga, ki se uporablja kot približek za pričakovane negativne učinke in potrebo po pomoči, ob upoštevanju možnih višjih prihodkov, ki jih je mogoče pričakovati od dejavnosti, ki prejemajo pomoč; (ii) velikosti upravičenca, ki se uporablja kot približek za veliko večje težave, s katerimi se soočajo manjša podjetja pri financiranju tveganega projekta; ter (iii) resnost tržnih nepopolnosti, kot so pričakovani zunanji učinki glede razširjanja znanja. Zato bi morale biti intenzivnosti pomoči na splošno nižje za dejavnosti, povezane z razvojem in inovacijami, kot za raziskovalne dejavnosti.

75. Upravičeni stroški za vsak ukrep pomoči iz tega okvira so določeni v Prilogi I. Če projekt R&R obsega različne naloge, mora biti vsaka naloga, ki izpolnjuje pogoje, uvrščena v kategorije temeljnih raziskav, industrijskih raziskav ali eksperimentalnega razvoja⁽¹⁾. Pri razvrščanju različnih dejavnosti glede na ustrezno kategorijo se bo Komisija sklicevala na lastno prakso ter na posebne primere in pojasnila iz priročnika Frascati organizacije OECD⁽²⁾.

76. Največje intenzivnosti pomoči, ki se na splošno uporabljajo za vse upravičene ukrepe R&R&I, so določene v Prilogi II⁽³⁾.

77. V primeru državne pomoči za projekt, ki se izvaja v sodelovanju med raziskovalnimi organizacijami in podjetji, kombinacija neposredne javne podpore in prispevkov raziskovalnih organizacij za ta projekt, kadar ti prispevki pomenijo pomoč, ne sme presegati veljavnih intenzivnosti pomoči za vsako podjetje, upravičeno do pomoči.

4.5.1.2 Vračljivi predujmi

78. Če država članica dodeli vračljivi predujem, ki izpolnjuje pogoje za državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe, se uporabljajo pravila iz tega oddelka.

79. Kadar lahko država članica na podlagi veljavne metodologije, ki temelji na zadostnih preverljivih podatkih, dokaže, da je mogoče izračunati bruto ekvivalent nepovratnih sredstev vračljivega predujma, lahko shemo pomoči in z njo povezano metodologijo pripravi Komisiji. Če Komisija sprejme metodologijo in se ji zdi shema združljiva, se lahko pomoč dodeli na podlagi bruto ekvivalenta nepovratnih sredstev vračljivega predujma do intenzivnosti pomoči, določenih v Prilogi II.

80. Za vse druge primere je vračljivi predujem izražen kot odstotek upravičenih stroškov in lahko preseže veljavne najvišje intenzivnosti pomoči za 10 odstotnih točk, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- (a) v primeru uspešnega izida mora ukrep zagotavljati, da je predujem povrnjen z obrestno mero, ki je vsaj enaka diskontni stopnji, ki izhaja iz uporabe Sporočila Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ Za to razvrščanje ni nujno, da sledi kronološkemu pristopu, tako da se zaporedno premika od temeljnih raziskav k dejavnostim, ki so bližje trgu. Zato bo lahko Komisija razvrstila nalogo, ki se izvaja v poznejši fazi projekta, med industrijske raziskave, medtem ko bo dejavnost, ki se je izvajala v zgodnejši fazi, lahko opredelila kot eksperimentalni razvoj ali pa, da sploh ni raziskava.

⁽²⁾ „Measurement of Scientific and Technological Activities, Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development“ (Meritve znanstvenih in tehnoloških dejavnosti, predlagana standardna metoda za ankete o raziskavah in eksperimentalnem razvoju), priročnik Frascati, OECD, 2002, kakor je bil spremenjen ali nadomeščen. V praksi velja, razen če se dokaže, da bi bilo treba v posameznih primerih uporabljati drugačno lestvico, da različne kategorije R&R ustrezajo ravno 1 (temeljne raziskave), 2–4 (industrijske raziskave) in 5–8 (eksperimentalni razvoj) tehnološke pripravljenosti – glej Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, „Evropska strategija za ključne omogočitvene tehnologije – pot do rasti in delovnih mest“, COM(2012) 341 final z dne 26. junija 2012.

⁽³⁾ Brez poseganja v posebne določbe, ki se uporabljajo za pomoč za raziskave in razvoj v kmetijskem in ribiškem sektorju, kakor je predpisano v uredbi o skupinskih izjemah.

⁽⁴⁾ Sporočilo Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj (UL C 14, 19.1.2008, str. 6).

- (b) v primeru uspeha, ki presega izid, ki je opredeljen kot uspešen, bi morala zadevna država članica zahtevati izplačila, ki presegajo povračilo predujma, vključno z obrestmi v skladu z veljavno diskontno stopnjo;
- (c) v primeru, da projekt ne uspe, predujma ni treba povrniti v celoti. V primeru delnega uspeha mora biti povračilo sorazmerno s stopnjo doseženega uspeha.

81. Da bi Komisija lahko ocenila ukrep, mora vključevati podrobne določbe o povračilu v primeru uspeha, v katerih mora biti na podlagi razumne in preudarne domneve jasno opredeljeno, kaj bo štel za uspešen izid.

4.5.1.3 Davčni ukrepi

82. V kolikor davčni ukrepi pomenijo državno pomoč, je mogoče njihovo intenzivnost pomoči izračunati bodisi na podlagi posameznih projektov bodisi, na ravni podjetij, kot razmerje med skupno davčno olajšavo in vsoto upravičenih stroškov R&R&I, nastalih v obdobju, ki ne presega treh zaporednih proračunskih let. V slednjem primeru se lahko davčni ukrep uporablja brez razlikovanja za vse upravičene dejavnosti, vendar ne sme presegati veljavne intenzivnosti pomoči za eksperimentalni razvoj⁽¹⁾.

4.5.1.4 Kumulacija pomoči

83. Pomoč se lahko dodeli hkrati na podlagi več shem pomoči ali se lahko kumulira z *ad hoc* pomočjo, če skupni znesek državne pomoči za dejavnost ali projekt ne presega zgornjih mej pomoči iz tega okvira. Kakor je omenjeno v točki 9, finančna sredstva Unije, ki jih centralno upravljajo institucije, agencije, skupna podjetja ali drugi organi Unije, ki niso pod neposrednim ali posrednim nadzorom držav članic, ne pomenijo državne pomoči in se ne bi smela upoštevati. Kadar se takšno financiranje Unije kombinira z državno pomočjo, celotni znesek javnega financiranja, ki je bil dodeljen v zvezi z istimi upravičenimi stroški, ne sme presegati najugodnejših stopenj financiranja iz veljavnih pravil zakonodaje Unije.

84. Kadar je mogoče, da so izdatki, ki so upravičeni do pomoči za R&R&I, tudi v celoti ali delno upravičeni do pomoči za druge namene, bo za skupni del veljala najugodnejša zgornja meja iz katerih koli zadevnih pravil.

85. Pomoč za R&R&I se ne sme kumulirati s podporo *de minimis* v zvezi z istimi upravičenimi stroški, če bi bil rezultat intenzivnost pomoči, ki bi presegla intenzivnosti iz tega okvira.

4.5.2 Dodatni pogoji za individualno pomoč

86. Kar zadeva individualno pomoč, ki jo je treba prijaviti, zgolj upoštevanje vrste vnaprej določenih najvišjih intenzivnosti pomoči ne zadostuje za zagotovitev sorazmernosti.

87. Komisija praviloma pri določanju sorazmernosti pomoči preverja, da vsota pomoči ne presega najnižjega potrebnega zneska, da bi bil projekt, ki prejema pomoč, dovolj donosen, na primer da omogoča doseganje notranje stopnje donosa, ki ustreza merilu uspešnosti ali minimalni stopnji donosa v sektorju ali podjetju. Za ta namen se lahko uporabljajo tudi običajni donosi, ki jih prejemnik pomoči zahteva pri drugih projektih R&R&I, celotni stroški kapitala ali donos, ki je običajen v zadevni industriji. Upoštevati je treba vse relevantne pričakovane stroške in koristi v celotni življenjski dobi projekta, vključno s stroški in prihodki, ki izhajajo iz rezultatov dejavnosti R&R&I.

88. Kadar se na primer z internimi dokumenti podjetja dokaže, da ima upravičenec do pomoči jasno izbiro med izvedbo projekta, ki bo prejel pomoč, ali izvedbo alternativnega projekta brez pomoči, se bo štel, da je pomoč omejena na najmanjšo potrebno le, če znesek pomoči ne presega neto dodatnih stroškov izvajanja zadevnih dejavnosti v primerjavi s hipotetičnim projektom, za katerega se predpostavlja, da bi bil izveden brez pomoči. Da bi Komisija lahko ocenila neto dodatne stroške, bo primerjala pričakovane neto sedanje vrednosti naložbe v projekt, ki prejema pomoč, in hipotetični projekt ob upoštevanju verjetnosti različnih poslovnih scenarijev⁽²⁾.

⁽¹⁾ V nasprotnem primeru, kadar ukrep davčne pomoči razlikuje med različnimi kategorijami R&R, ustrezne intenzivnosti pomoči ne smejo biti presežene.

⁽²⁾ V posebnem primeru, ko pomoč omogoča le povečanje hitrosti zaključka projekta, bi morala primerjava odražati predvsem različne časovne poteke glede denarnih tokov in zapoznelega vstopa na trg.

89. Kadar je pomoč odobrena za projekte R&R ali za gradnjo ali posodobitev raziskovalnih infrastruktur ter kadar Komisija na podlagi metodologije iz točk 87 ali 88 lahko ugotovi, da je pomoč strogo omejena na najnižji potrebni znesek, se lahko dovolijo višje najvišje intenzivnosti pomoči od tistih, ki so določene v Prilogi II, in sicer do ravni, določenih v spodnji razpredelnici.

	Malo podjetje	Srednje podjetje	Veliko podjetje
Pomoč za projekte R&R			
Temeljne raziskave	100 %	100 %	100 %
Uporabne raziskave	80 %	70 %	60 %
— odvisno od učinkovitega sodelovanja med podjetji (za velika podjetja: čezmejno sodelovanje ali z vsaj enim MSP) ali med podjetjem in raziskovalno organizacijo, ali	90 %	80 %	70 %
— odvisno od obsežnega razširjanja rezultatov			
Pomoč za gradnjo in posodobitev raziskovalnih infrastruktur	60 %	60 %	60 %

90. Da bi države članice dokazale, da je pomoč omejena na najmanjšo potrebno, morajo pojasniti, kako je bil znesek pomoči določen. Dokumentacija in izračuni, ki se uporabljajo za analizo spodbujevalnega učinka, se lahko uporabijo tudi za ocenjevanje sorazmernosti pomoči. Če se ugotovljena potreba po pomoči nanaša v glavnem na težave pri privabljanju dolžniškega financiranja s trga, ne pa na pomanjkanje donosnosti, je lahko posebno primeren način za zagotovitev, da je dodeljena pomoč najmanjša potrebna, da se ta dodeli v obliki posojila, jamstva ali vračljivih predujmov in ne v nevrčljivi obliki, kot so nepovratna sredstva.

91. Kadar je več morebitnih kandidatov za izvajanje dejavnosti, ki prejema pomoč, je bolj verjetno, da bo izpolnjena zahteva po sorazmernosti, če se pomoč dodeli na podlagi preglednih, objektivnih in nediskriminatornih meril.

92. Da se odpravijo dejanska ali morebitna neposredna ali posredna izkrivljanja mednarodne trgovine, se lahkoodobri večje intenzivnosti kot je splošno dovoljeno v skladu s tem okvirom, če so konkurenti, ki se nahajajo zunaj Unije, neposredno ali posredno v zadnjih treh letih prejeli ali bodo prejeli pomoč enake intenzivnosti za podobne projekte. Vendar, kadar je verjetno, da bo izkrivljanje mednarodne trgovine nastopilo po več kot treh letih glede na posebno naravo zadevnega sektorja, se lahko referenčno obdobje ustrezno podaljša. Če je mogoče, bo zadevna država članica Komisiji posredovala zadostne informacije, da ji omogoči oceno razmer, posebno glede potrebe po upoštevanju konkurenčne prednosti, ki jo uživa konkurent iz tretje države. Če Komisija nima dokazov v zvezi z dodeljeno ali predlagano pomočjo, lahko utemelji svojo odločitev tudi na posrednih dokazih.

93. Pri zbiranju dokazov lahko Komisija uporabi svoja preiskovalna pooblastila⁽¹⁾.

4.6 Izogibanje neupravičenim negativnim učinkom na konkurenco in trgovino

4.6.1 Splošne ugotovitve

94. Pomoč za R&R&I se šteje za združljivo z notranjim trgom, če so negativni učinki ukrepa pomoči v smislu izkrivljanja konkurence in vpliva na trgovino med državami članicami omejeni in jih odtehtajo pozitivni učinki v smislu prispevka k cilju skupnega interesa.

95. Komisija opredeljuje dva glavna možna primera izkrivljanja konkurence in trgovine med državami članicami, ki bi ju lahko povzročila pomoč za R&R&I, in sicer gre za izkrivljanje proizvodnega trga in učinke na lokacijo. Obe vrsti lahko privedeta do neučinkovitosti pri alokaciji, ki ovirajo gospodarsko uspešnost notranjega trga, in težav v zvezi z distribucijo, ker pomoč vpliva na porazdelitev gospodarskih dejavnosti po regijah.

⁽¹⁾ Glej člen 1(3) Uredbe Sveta (EU) št. 734/2013 (UL L 204, 31.7.2013, str. 15).

96. Kar zadeva izkrivljanja na proizvodnih trgih, lahko državna pomoč za R&R&I vpliva na konkurenco v inovacijskih procesih in na proizvodnih trgih, na katerih se izkoriščajo rezultati dejavnosti R&R&I.

4.6.1.1 Učinki na proizvodne trge

97. Državna pomoč za R&R&I lahko ovira konkurenco pri procesih inovacij in na proizvodnih trgih na tri načine, in sicer z izkrivljanjem procesa konkurenčnega vstopa in izstopa, z izkrivljanjem dinamičnih spodbud za naložbe in z ustvarjanjem ali ohranjanjem tržne moči.

(i) Izkrivljanje procesov konkurenčnega vstopa in izstopa

98. Pomoč za R&R&I lahko tržnemu mehanizmu prepreči, da bi nagradil najučinkovitejše proizvajalce in izvajal pritisk na najmanj učinkovite proizvajalce, da bi se izboljšali, prestrukturirali ali izstopili s trga. To lahko privede do razmer, v katerih so zaradi dodeljene pomoči konkurenti, ki bi sicer lahko ostali na trgu, prisiljeni zapustiti trg ali pa nanj nikoli ne vstopijo. Podobno lahko državna pomoč neučinkovitim podjetjem preprečuje, da bi zapustila trg ali jih celo spodbudi, da vstopijo na trg in pridobijo tržne deleže od konkurentov, ki so drugače učinkovitejši. Če pomoč za R&R&I ni pravilno usmerjena, lahko zato podpira neučinkovita podjetja in tako pripelje do tržnih struktur, v okviru katerih mnogi udeleženci delujejo znatno pod ravno učinkovitost. Dolgoročno lahko oviranje procesov konkurenčnega vstopa in izstopa zavre inovacije in upočasni izboljšanja produktivnosti v celotni industriji.

(ii) Izkrivljanje dinamičnih spodbud

99. Pomoč za R&R&I lahko izkrivlja dinamične spodbude konkurentov upravičenca do pomoči za naložbe. Ko podjetje prejme pomoč, to na splošno poveča verjetnost, da bodo njegove dejavnosti R&R&I uspešne, kar vodi v povečano prisotnost na upoštevni proizvodni trgu v prihodnosti. Ta povečana prisotnost lahko konkurenta spodbudi k zmanjšanju obsega svojih prvotnih naložbenih načrtov (učinek izrinjanja).

100. Poleg tega lahko pomoč spodbuja samozadovoljnost potencialnih upravičencev ali pa jih spodbuja k večjemu tveganju. Dolgoročni vpliv na splošno uspešnost sektorja je v tem primeru najverjetneje negativen. Pomoč za R&R&I lahko zato, če ni pravilno usmerjena, podpira neučinkovita podjetja in tako vodi k tržnim strukturam, pri katerih mnogi udeleženci na trgu delujejo znatno pod ravno učinkovitost.

(iii) Ustvarjanje ali ohranjanje tržne moči

101. Pomoč za R&R&I ima lahko tudi izkrivljajoče učinke v smislu povečanja ali ohranjanja stopnje tržne moči na proizvodnih trgih. Tržna moč je moč vpliva na tržne cene, proizvodnjo, raznolikost ali kakovost proizvodov in storitev ali na druge parametre konkurence v daljšem časovnem obdobju na škodo potrošnika. Tudi kadar pomoč tržne moči ne krepí neposredno, jo lahko krepí posredno, in sicer z odvrčanjem obstoječih konkurentov od širitve, spodbujanjem njihovega izstopa ali odvrčanjem novih konkurentov od vstopa.

4.6.1.2 Učinki na trgovino in izbira lokacije

102. Državna pomoč za R&R&I lahko prav tako privede do izkrivljanja konkurence, če vpliva na izbiro lokacije. Do takšnih izkrivljanj lahko prihaja po vseh državah članicah, bodisi kadar si podjetja konkurirajo na čezmejni ravni bodisi kadar izbirajo med različnimi lokacijami. Pomoč, namenjena premestitvi dejavnosti v drugo regijo znotraj notranjega trga, morda neposredno ne povzroči izkrivljanja na proizvodnem trgu, vendar se zaradi nje dejavnosti ali naložbe premestijo iz ene regije v drugo.

4.6.1.3 Očitni negativni učinki

103. Načeloma je treba ukrep pomoči in okoliščine, v katerih se uporabi, analizirati, da se ugotovi, v kolikšni meri se lahko šteje za primer izkrivljanja konkurence. Vendar je mogoče opredeliti nekatere razmere, v katerih negativni učinki očitno pretehtajo kakršne koli pozitivne učinke, kar pomeni, da pomoč ne more biti združljiva z notranjim trgom.

104. Zlasti v skladu s splošnimi načeli Pogodbe se državna pomoč ne more šteti za združljivo z notranjim trgom, če je ukrep pomoči tako diskriminacijski, da ga značaj državne pomoči ne upravičuje. Kot je pojasnjeno v oddelku 3, Komisija tako ne bo odobrila nobenega ukrepa, če tak ukrep ali pogoji, ki so povezani z njim, neizogibno pomenijo kršitev prava Unije. To velja zlasti za ukrepe pomoči, pri katerih je dodelitev pomoči pogojena z obveznostjo upravičenca, da ima svoj sedež v zadevni državi članici (ali da ima tam večino poslovnih enot) ali z obveznostjo, da upravičenec uporabi doma proizvedeno blago ali storitve, ter za ukrepe pomoči, ki upravičencem omejujejo možnost za izkoriščanje rezultatov R&R&I v drugih državah članicah.

105. Pomoč, ki povzroči samo spremembo lokacije dejavnosti R&R&I na notranjem trgu, ne da bi se pri tem spremenila narava, velikost ali obseg projekta, se prav tako ne bo štela za združljivo.

4.6.2 *Sheme pomoči*

106. Zaradi združljivosti z notranjim trgom sheme pomoči, ki jih je treba priglasiti, ne smejo povzročiti znatnega izkrivljanja konkurence in trgovine. Tudi če so izkrivljanja na ravni individualne pomoči omejena (če je pomoč potrebna in sorazmerna pri doseganju skupnega cilja), lahko sheme pomoči kumulativno še vedno povzročajo visoko raven izkrivljanja. Takšno izkrivljanje je lahko na primer posledica pomoči, ki negativno vpliva na dinamične spodbude za inovacije pri konkurentih. Pri shemi, osredotočeni na nekatere sektorje, je tveganje za taka izkrivljanja še bolj izrazito.

107. Ne glede na točko 122 morajo zato države članice dokazati, da bodo vsi negativni učinki karseda omejeni, ob upoštevanju velikosti zadevnih projektov, posamičnih in skupnih zneskov pomoči, števila pričakovanih upravičencev, značilnosti ciljnih sektorjev itd. Države članice lahko, da Komisiji omogočijo oceno verjetnih negativnih učinkov shem pomoči, ki jih je treba priglasiti, predložijo vse ocene učinka ter naknadne ocene podobnih predhodnih shem.

4.6.3 *Dodatni pogoji za individualno pomoč*

4.6.3.1 *Izkrivljanja na proizvodnih trgih*

108. Kar zadeva individualno pomoč, ki jo je treba priglasiti, morajo države članice, da se Komisiji omogoči, da opredeli in oceni morebitna izkrivljanja konkurence in trgovine, predložiti informacije o (i) zadevnih proizvodnih trgih, tj. trgih, na katere vpliva spremenjeno ravnanje upravičenca do pomoči, ter (ii) prizadetih konkurentih in strankah ali potrošnikih.

109. Pri oceni negativnih učinkov ukrepov pomoči bo Komisija svojo analizo izkrivljanja konkurence osredotočila na predvidljiv vpliv, ki ga ima pomoč za R&R&I na konkurenco med podjetji na zadevnih proizvodnih trgih. Komisija bo dala večjo težo tveganjem za konkurenco in trgovino, ki bodo nastala v bližnji prihodnosti in z visoko stopnjo verjetnosti.

110. Kolikor bo specifična inovativna dejavnost povezana z več prihodnjimi proizvodnimi trgi, bo učinek državne pomoči obravnavan na vseh zadevnih trgih. V določenih primerih se s samimi rezultati dejavnosti R&R&I, na primer v obliki pravic intelektualne lastnine, trguje na tehnoloških trgih, npr. z izdajanjem licenc za patente ali njihovim trgovanjem. V teh primerih lahko Komisija upošteva tudi učinek pomoči na konkurenco na tehnoloških trgih.

111. Komisija bo uporabila različna merila za oceno možnih primerov izkrivljanja konkurence, in sicer izkrivljanje dinamičnih spodbud, ustvarjanja ali ohranjanja tržne moči ter ohranjanja neučinkovitih tržnih struktur.

(i) *Izkrivljanje dinamičnih spodbud*

112. Komisija bo v svoji analizi morebitnega izkrivljanja dinamičnih spodbud upoštevala naslednje elemente:

— *rast trga*: večja kot bo rast trga v prihodnosti, manj verjetno je, da bo pomoč negativno vplivala na spodbude konkurentov, glede na to, da je še vedno veliko priložnosti za razvoj donosnih poslov,

- *znesek pomoči*: ukrepi pomoči, ki vključujejo visoke zneske pomoči, bolj verjetno povzročijo znatne učinke izrinjanja. Pomen zneska pomoči se bo meril predvsem glede na znesek, ki so ga porabili glavni udeleženci na trgu pri podobnih projektih,
- *bližina trga / kategorija pomoči*: bolj ko je ukrep pomoči usmerjen v dejavnosti, ki so blizu trgu, bolj je verjetno, da bo povzročil znatne učinke izrinjanja,
- *odprt izbirni postopek*: kadar bo pomoč dodeljena na podlagi preglednih, objektivnih in nediskriminatornih meril, bo Komisija bolj pozitivno naravnana,
- *izstopne ovire*: za konkurente je bolj verjetno, da ohranijo ali celo povečajo svoje naložbene načrte, kadar so izstopne ovire v inovacijskem procesu visoke. To se lahko zgodi, ko je veliko preteklih naložb konkurentov vezanih na določen potek R&R&I,
- *spodbude za konkuriranje za prihodnji trg*: pomoč za R&R&I lahko privede do tega, da se konkurenti upravičena do pomoči odrečejo konkuriranju za prihodnji trg, na katerem „zmagovalec pobere vse“ („winner takes all“), ker prednost, ki jo prinaša pomoč v smislu stopnje tehnološkega napredka, ekonomije obsega, mrežnih učinkov ali časa zmanjšuje njihove možnosti, da potencialno uspešno vstopijo na ta prihodnji trg,
- *razlikovanje med proizvodi in intenzivnost konkurence*: kadar so inovacije proizvodov bolj usmerjene v razvoj različnih proizvodov, povezanih npr. z različnimi znamkami, standardi, tehnologijami ali skupinami potrošnikov, je manj verjetno, da bodo konkurenti prizadeti. Enako velja, če je na trgu veliko učinkovitih konkurentov.

(ii) Ustvarjanje ali ohranjanje tržne moči

113. Komisija je zlasti zaskrbljena zaradi tistih ukrepov R&R&I, ki omogočajo upravičencu do pomoči, da utrdi tržno moč, ki jo ima na obstoječih proizvodnih trgih, ali da jo prenese na prihodnje proizvodne trge. Komisija zato verjetno ne bo opredelila pomislekov glede konkurence v povezavi s tržno močjo v primerih, ko ima upravičenec do pomoči tržni delež pod 25 %, in na trgih, ki imajo tržno koncentracijo z indeksom Herfindahl-Hirschman (HHI) pod 2 000.

114. Komisija bo v svoji analizi tržne moči upoštevala naslednje elemente:

- *tržno moč upravičenca do pomoči in strukturo trga*: kadar prejemnik pomoči že prevladuje na proizvodnem trgu, lahko ukrep pomoči utrdi to prevlado z dodatnim zmanjšanjem konkurenčne omejitve, ki jo lahko konkurenti uveljavijo pri podjetju prejemnika. Podobno imajo lahko ukrepi državne pomoči znaten vpliv na oligopolnih trgih, na katerih je aktivno malo število udeležencev,
- *stopnjo vstopnih ovir*: na področju R&R&I lahko za nove udeležence obstajajo precejšnje vstopne ovire. Te ovire vključujejo pravne vstopne ovire (zlasti v zvezi s pravicami intelektualne lastnine), ekonomije obsega, ovire dostopa do mrež in infrastrukture ter druge strateške ovire za vstop ali razširitev,
- *kupno moč*: tržna moč podjetja je lahko omejena tudi s tržnim položajem kupcev. Če je verjetno, da si bodo kupci prizadevali za ohranitev zadostne konkurence na trgu, lahko prisotnost močnih kupcev služi za preprečevanje močnega tržnega položaja,
- *izbirni postopek*: ukrepi pomoči, ki podjetjem z močnim tržnim položajem omogočajo, da vplivajo na izbirni postopek, npr. s tem, da imajo pravico priporočiti podjetja v izbirnem postopku ali da vplivajo na raziskovalno pot na način, ki neutemeljeno odklanja alternativne poti, bodo pri Komisiji verjetno vzbudili pomisleke.

(iii) Ohranjanje neučinkovitih tržnih struktur

115. Komisija bo v svoji analizi tržnih struktur upoštevala, ali je pomoč dodeljena na trgih s presežno zmogljivostjo ali v nazadujočih gospodarskih panogah. V primerih, kadar trg raste ali kadar je verjetno, da bo državna pomoč za R&R&I spremenila splošno dinamiko rasti sektorja, zlasti z uvajanjem novih tehnologij, je manj verjetno, da bo imela Komisija pomisleke.

4.6.3.2 Vpliv na izbiro lokacije

116. Zlasti kadar je pomoč za R&R&I blizu trgu, lahko povzroči, da imajo nekatera območja ugodnejše pogoje v zvezi z dodatno proizvodnjo, zlasti zaradi razmeroma nižjih proizvodnih stroškov, ki so posledica pomoči ali višjih ravni dejavnosti R&R&I, ki jim je bila namenjena pomoč. Zaradi tega se lahko podjetja odločijo za selitev na ta ozemlja.

117. Vpliv na izbiro lokacije je lahko pomemben tudi za raziskovalne infrastrukture. Če se pomoč pretežno uporabi za privabljanje infrastrukture v posamezno regijo na račun drugega, zato ne bo prispevala k spodbujanju nadaljnjih dejavnosti R&R&I v Uniji.

118. Komisija bo v svoji analizi individualne pomoči, ki jo je treba priglasiti, ustrezno upoštevala vse dokaze, iz katerih je razvidno, da je upravičenec do pomoči izbral med različnimi lokacijami.

4.7 Preglednost

119. Od 1. julija 2016 in z izjemo dodelitev individualnih pomoči, nižjih od 500 000 EUR, morajo države članice na nacionalni ali regionalni ravni na celovitem spletišču za državno pomoč objaviti vsaj naslednje informacije o priglasičenih ukrepih državne pomoči: celotno besedilo sheme pomoči in njenih izvedbenih določb ali pravno podlago za individualno pomoč ali povezavo na ta besedila, identiteto organa, ki dodeljuje pomoč, identiteto posameznih upravičencev, obliko in znesek pomoči, dodeljene vsakemu upravičencu, datum dodelitve, vrsto upravičenca (MSP ali veliko podjetje), regijo, v kateri ima upravičenec sedež (na ravni NUTS II) in glavni gospodarski sektor, v katerem deluje upravičenec (na ravni skupine NACE) ⁽¹⁾. Te informacije morajo biti objavljene v šestih mesecih po sprejetju sklepa o dodelitvi pomoči ali v enem letu po datumu davčne napovedi, če gre za davčne ukrepe; hraniti jih je treba vsaj deset let, splošni javnosti pa morajo biti dostopni brez omejitev ⁽²⁾.

5. Ocena

120. Da se dodatno zagotovi omejitev izkrivljanja konkurence in trgovine, lahko Komisija zahteva, da za sheme pomoči, ki jih je treba priglasiti, velja časovna omejitev in ocena iz točke 37. Ocena bi morala biti zlasti pripravljena za sheme, pri katerih je morebitno izkrivljanje še posebej močno, pri čemer gre za sheme, pri katerih obstaja tveganje, da lahko znatno omejijo konkurenco, če njihovo izvajanje ne bi bilo pravočasno pregledano.

121. Glede na cilje pomoči ter da se državam članicam in manjšim ukrepom pomoči ne naloži nesorazmerno veliko breme, bo zahteva iz točke 120 veljala samo za sheme pomoči z velikim proračunom, ki imajo nove značilnosti, ali če so predvidene pomembne tržne ali tehnološke spremembe oziroma spremembe predpisov. Ocen mora na podlagi skupne metodologije, ki jo zagotovi Komisija ⁽³⁾, opraviti strokovnjak, neodvisen od organa, ki dodeljuje pomoč, ocena pa se mora nato objaviti. Države članice morajo skupaj z zadevno shemo pomoči priglasiti osnutek načrta ocenjevanja, ki bo sestavni del ocene sheme, ki jo bo pripravila Komisija.

122. V primeru shem pomoči, ki so izključene iz področja uporabe uredbe o skupinskih izjemah, in sicer izključno zaradi svojega velikega proračuna, bo Komisija njihovo združljivost s pravili ocenila izključno na podlagi načrta ocenjevanja.

123. Ocen je treba Komisiji predložiti pravočasno, da ta lahko oceni morebitno podaljšanje sheme pomoči, v vsakem primeru pa ob njenem prenehanju veljavnosti. Natančen obseg in način priprave vsake ocene bosta opredeljena v sklepu o odobritvi sheme pomoči. Vsak naslednji ukrep pomoči s podobnim ciljem, vključno s katero koli spremembo shem pomoči iz točke 122, mora upoštevati rezultate ocene.

⁽¹⁾ Z izjemo poslovnih skrivnosti in drugih zaupnih podatkov v ustrezno utemeljenih primerih in po pridobitvi soglasja Komisije (Sporočilo Komisije z dne 1. decembra 2003 o poklicni skrivnosti v odločbah o državni pomoči, C(2003) 4582 (UL C 297, 9.12.2003, str. 6)). Za davčne ukrepe se informacije o zneskih individualne pomoči lahko navedejo v naslednjih razponih (v milijonih EUR): [0,5–1]; [1–2]; [2–5]; [5–10]; [10–30]; [30 in več].

⁽²⁾ V primeru nezakonite pomoči bodo morale države članice zagotoviti naknadno objavo istih informacij, najpozneje šest mesecev po datumu sklepa Komisije. Te informacije bi morale biti na voljo v obliki, ki omogoča iskanje, izpis in enostavno objavo na spletu, na primer v formatu CSV ali XML.

⁽³⁾ Glej ločeno sporočilo Komisije o skupnih metodoloških smernicah o ocenjevanju državnih pomoči.

6. POROČANJE IN SPREMLJANJE

124. V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 659/1999⁽¹⁾ in Uredbo Komisije (ES) št. 794/2004⁽²⁾ in njunimi poznejšimi spremembami morajo države članice Komisiji predložiti letna poročila.

125. Države članice morajo voditi podrobno evidenco o vseh ukrepih pomoči. Take evidence morajo vsebovati vse potrebne informacije za ugotavljanje, ali so pogoji glede upravičenih stroškov in največjih intenzivnosti pomoči izpolnjeni. Te evidence je treba hraniti deset let od datuma dodelitve pomoči in jih na zahtevo predložiti Komisiji.

7. UPORABA

126. Komisija bo načela iz tega okvira uporabljala za oceno združljivosti vseh priglašениh pomoči za R&R&I, v zvezi s katerimi bo morala sprejeti odločitev po 1. juliju 2014. Nezakonita pomoč za R&R&I bo ocenjena v skladu s pravili, ki se uporabljajo na dan, na katerega je bila pomoč dodeljena.

127. V skladu s členom 108(1) Pogodbe Komisija predlaga, da države članice po potrebi spremenijo svoje obstoječe sheme pomoči za R&R&I, da bi jih uskladile s tem okvirom najpozneje do 1. januarja 2015.

128. Države članice so pozvane, da podajo svoje izrecno brezpogojno soglasje k predlaganim ustreznim ukrepom iz točke 127 v dveh mesecih od datuma objave tega okvira v *Uradnem listu Evropske unije*. Če Komisija ne prejme odgovora od neke države članice, bo predpostavljala, da se zadevna država članica ne strinja s predlaganimi ukrepi.

8. PREGLED

129. Komisija se lahko kadar koli odloči za pregled ali spremembo tega okvira, če je to potrebno zaradi politike konkurence ali zaradi upoštevanja drugih politik Unije in mednarodnih obveznosti ali iz katerega koli drugega upravičenega razloga.

⁽¹⁾ Uredba Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 83, 27.3.1999, str. 1).

⁽²⁾ Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 140, 30.4.2004, str. 1).

PRILOGA I

Upravičeni stroški

Pomoč za projekte R&R	(a) Stroški osebja: raziskovalci, tehniki in drugo podporno osebje v obsegu njihove zaposlitve v raziskovalnem projektu. (b) Stroški instrumentov in opreme v obsegu in za obdobje uporabe v projektu. Če se ti instrumenti in oprema ne uporabljajo samo za projekt skozi njihovo celotno življenjsko dobo, se štejejo za upravičene samo stroški amortizacije, izračunani na podlagi dobre računovodske prakse, ki ustrezajo trajanju projekta. (c) Stroški stavb in zemljišča v obsegu in za obdobje, kot se uporabljajo za projekt. Glede stavb se štejejo za upravičene le stroški amortizacije, izračunani na podlagi dobre računovodske prakse, ki ustrezajo trajanju projekta. Za zemljišče se štejejo za upravičene stroški komercialnega prenosa ali dejanski stroški kapitala. (d) Stroški pogodbenih raziskav, znanja in patentov, ki so bili kupljeni ali je bilo zanje pridobljeno licenčno dovoljenje od zunanjih virov po običajnih tržnih pogojih, ter stroški svetovalnih in drugih ustreznih storitev, uporabljenih izključno za projekt. (e) Dodatni režijski stroški, nastali neposredno kot posledica projekta. (f) Drugi operativni stroški, vključno s stroški materiala, zalog in podobnih izdelkov, nastali neposredno kot posledica projekta.
Pomoč za študije izvedljivosti	Stroški študij.
Pomoč za gradnjo in posodobitev raziskovalnih infrastruktur	Stroški naložbe v neopredmetena in opredmetena sredstva.
Pomoč za inovacije za MSP	(a) Stroški za pridobivanje, potrjevanje in obrambe patentov ter druga neopredmetena sredstva. (b) Stroški za napotitev visokokvalificiranega osebja iz organizacije za razširjanje raziskav in znanja ali velikega podjetja, ki dela na področju dejavnosti R&R&I na novo ustanovljenem delovnem mestu pri upravičencu in ne nado-mešča drugega osebja. (c) Stroški svetovalnih in podpornih storitev za inovacije.

Pomoč za procesne in organizacijske inovacije	Stroški osebja; stroški instrumentov, opreme, objektov in zemljišč v obsegu ter za obdobje uporabe v projektu; stroški pogodbenih raziskav, znanja in patentov, ki so bili kupljeni ali je bilo zanje pridobljeno licenčno dovoljenje od zunanjih virov po običajnih tržnih pogojih; dodatni režijski stroški in drugi stroški za tekoče poslovanje, vključno s stroški materiala, zalog in podobnih izdelkov, nastali neposredno kot posledica projekta.
Pomoč za inovacijske grozde	
Pomoč za naložbe	Stroški naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva.
Pomoč za tekoče poslovanje	Stroški osebja in upravni stroški (vključno z režijskimi stroški), ki se nanašajo na: (a) spodbujanje grozdov, da se olajšajo sodelovanje, izmenjava informacij ter zagotavljanje ali usmerjanje specializiranih in uporabniku prilagojenih podpornih storitev za podjetja; (b) trženje grozda, da se razširi sodelovanje novih podjetij ali organizacij ter poveča vidnost grozda; (c) upravljanje zmogljivosti grozda; in (d) organizacijo programov usposabljanja, delavnic in konferenc, da se podprejo širjenje znanja in vzpostavljanje mrež med člani skupine ter nadnacionalno sodelovanje.

PRILOGA II

Največje intenzivnosti pomoči

	Malo podjetje	Srednje podjetje	Veliko podjetje
Pomoč za projekte R&R			
Temeljne raziskave	100 %	100 %	100 %
Industrijske raziskave	70 %	60 %	50 %
— odvisno od učinkovitega sodelovanja med podjetji (za velika podjetja: čezmejno sodelovanje ali sodelovanje z vsaj enim MSP) ali med podjetjem in raziskovalno organizacijo ali	80 %	75 %	65 %
— odvisno od obsežnega razširjanja rezultatov			
Eksperimentalni razvoj	45 %	35 %	25 %
— odvisno od učinkovitega sodelovanja med podjetji (za velika podjetja: čezmejno sodelovanje ali sodelovanje z vsaj enim MSP) ali med podjetjem in raziskovalno organizacijo ali	60 %	50 %	40 %
— odvisno od obsežnega razširjanja rezultatov			
Pomoč za študije izvedljivosti	70 %	60 %	50 %
Pomoč za gradnjo in posodobitev raziskovalnih infrastruktur	50 %	50 %	50 %
Pomoč za inovacije za MSP	50 %	50 %	—
Pomoč za procesne in organizacijske inovacije	50 %	50 %	15 %
Pomoč za inovacijske grozde			
Pomoč za naložbe	50 %	50 %	50 %
— na območjih, ki prejemajo pomoč in izpolnjujejo pogoje iz člena 107(3)(c) Pogodbe	55 %	55 %	55 %
— na območjih, ki prejemajo pomoč in izpolnjujejo pogoje iz člena 107(3)(a) Pogodbe	65 %	65 %	65 %
Pomoč za tekoče poslovanje	50 %	50 %	50 %